nos de manu regis assyriorum eru
am te. et civitatem istam. et protegam

quia iudei semper signum querunt

eam. Hoc autem tibi erit signum
a domino. quia faciet dominus verbum hoc
quod locutus est. ecce ego reverti fa
ciam umbram linearum per quas

scilicet .x. horas

descendat in horologio achaz in sole retrorsum .x. line

primam et pene duplicatus est dies.

is. et reversus est sol .x. lineis. per gradus quos descendat.

oratio. et hec melius quia superius narrat de beneficio agens gratias.

Scriptura ezechie regis iude cum egrotasset et con

[illegible] erunt eum quidem usque ad
mortem infirmitate affligendo
[illegible] et postea convalescerunt [illegible]

Hoc est signum presentis scilicet tempo
ris et futuri. ut quomodo sol
[illegible] ad exordium suum
[illegible] ad evolutos
[illegible] ob quos incb
[illegible] iuventibus post
[illegible] vite spacia p
[illegible]

Tiburno
1596
N° 11

... insipienter ... domine

violentiam firmitatis ultra vires corporis — Ezechie meo.
plus quam possunt intra. — vel sponde idem est.

uim patior responde pro me quid dicam.

ipse reuertitur. — figulus

Cum ipse fecit michi iuste. quasi nichil restat nisi patienter sustinere. et ipsum in fervorem exorare. qui fecit quod voluit.

aut quid respondebit michi cum
luto.
ipse fecerit. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine
talis
reputabo.
etiam infelices.

Quod erraui emendabo. tu esto fide iussor et protector. si est enim volentis neque currentis sed dei miserentis.

In amaritudine. quasi in ipsis etiam in amaritudine. quia presens tribulatio nichil boni preteriti sentit. et semper humana felicitas a quibus aspergitur aduersis.

Recogitabo quod preteritum est si adiuuat sustinentem. unde stulta est epicuri sententia qui asserit recordatione preteritorum bonorum mala presentia mitigari.

vel sic. vel sic. — de statu humane uite philosophatur iam securus. — Fragilis et caduca uita et miseriis plena. ut si facile cadat. — Seueritate

anime mee. Domine si sic uiuitur et in talibus uita spiritus mei. cor

et in nomine israel assimilabitur. Haec dicit dominus rex israel et redemptor eius dominus exercituum. Ego primus et ego novissimus et absque me non est deus. Quis similis mei? vocet et annuntiet et ordinem expon[at] [illegible] ex quo constitui populum antiquum ventura et quae [illegible] annuntient eis. Nolite timere neque conturbe[mini] [illegible] audire te feci et annuntiavi. Vos estis testes mei. Numquid est deus absque me et formator quem ego non noverim? Plastae idoli omnes nihil sunt et amantissima eorum non proderunt eis. Ipsi testes eorum sunt qui non vident neque intelligunt ut confundantur. Quis formavit [illegible] ad nihil utile [illegible]

[illegible]

[illegible] confundentur simul. Faber ferrarius lima operatus est in prunis et in malleis formavit illud et operatus est in brachio fortitudinis suae. Esuriet et deficiet, non bibet aquam et lassescet. Artifex lignarius extendit normam, formavit illud in runcina, fecit illud in angularibus et in circino

Et vinee [illegible] legem [illegible] ecclesiam de iudeis [illegible] crevit praedicantibus apostolis [illegible]

Ego primus [illegible] Post no[vissimus] [illegible] gentium quae ab [illegible] idolis crediderunt [illegible] contra eos qui [illegible]

[illegible] crescente [illegible] eorum naturam [illegible] hic possumus accipere per bases i. multitudinem gentium ad fidem venientium; per salices vero [illegible] ecclesiam de iudeis [illegible] crevit praedicantibus apostolis [illegible]

[illegible] se solum esse [illegible] virtute et sapientiam [illegible] nullum exterminum [illegible] um esse deorum multorum [illegible] et simulacra condempnans.

Esuriet et fame et siti artificis [illegible] demonstratur.

Quicquid de idolis dictum est ad hereticorum referri potest principes, qui simulacra dogmatum suorum artifici corde componunt et venerantur ea quae se simulasse sciunt, nec sufficiat eis error proprius nisi simplices eorum adoratione decipiant qui quaestum pietatem putant et devorant domos

induarum abhorrentes uulgi
impitia. ita dyalectica arte et
cerebro et lima tenuerunt a forma
uit deum suum. et malleis cuderunt.
induurant rethorici sermonis
uenustate. quorum deus uenter
est et gloria in confusione eorum.

ut repente in deum consurgeret. [illegible] — in quadrato uel rotundo.
formauit illud. et fecit imaginem
ut quanto pulcrior tanto putetur sensus angustior.
uiri quasi ſpecioſum hominem habi
clausum eterno carcere. qui longo tempore creuerat in saltibus uel cedrus uel pinus.
tantem in domo. ſuccidit cedros tu
alium.
lit ilicem. et quercum que ſteterat inter
ut faceret deum. — ut cresceret.
ligna ſaltus. plantauit pinum quam pluuia nutriu
partem. — ut calefaceret artificem dei. — ex predictis arboribus
it. et facta eſt hominibus in focum. ſumpſit ex eis et calefactus eſt
in ea.
et ſuccendit et coxit panes. de reliquo autem operatus eſt deum
quod ipse fecit.
et adorauit. et fecit ſculptile et curuatus eſt ante illud.
igni.
Medium eius combuſſit igni et de medio eius carnes
in ea. — quod de ligno
coxit et comedit. coxit pulmentum et ſaturatus eſt et cale
eodem.
factus eſt et dixit. Quia calefactus ſum uidi focum.
reliquum autem eius deum fecit et ſculptile ſibi. curuatur
ante illud et adorat illud et obſecrat dicens. libera me quia
deus meus es tu. neſcierunt neque intellexerunt. obliti ſunt
enim ne uideant oculi eorum et ne intelligant corde ſuo. non
me fecisse eos. — ut homines rationales. — ydola esse opera manuum hominum.
recogitant in mente ſua. neque cognoſcunt neque ſenti
apud se. — igni.
unt ut d[illegible] medietatem eius comb[illegible] igni [illegible] coxi ſu
quasi hec facere insania
[illegible] de reliquo
Absit. [illegible] propheta irridens simulacra gentium. Olim truncus eram ficulnus inutile lignum [illegible] rationalis.
eius idolum faciam. ante truncum ligni procidam. absit. [illegible]
deus non ergo non est. — insipiens.
pars eius cinis eſt. cor inſipiens adorabit illud. et non libera
forsitan. — quod tamen deberet. — quia idolum non est quod facio.
bit animam ſuam. neque dicet forte mendacium eſt in dex
in opere meo. — [illegible] idolum nichil est quod facis et ideo abiice memor creatoris tui ne fiat in iniuriam
tera mea. Memento horum iacob et iſrael quoniam ſeruus me
tibi. ut adores opera manuum tuarum. — non ydolorum. — ideo. — non ydolorum. — ergo.
us es tu. formaui te ſeruus meus es tu iſrael non obliuiſca
creatoris tui. — [illegible] — facile. — que solis calore. — in primis. — dissoluitur uel [illegible] — rapiente [illegible]
ris mei. deleui ut nubem iniquitates tuas et quaſi nebulam
penitendo quod si feceris celum terra et omnia [illegible] in salute tua letabuntur. — sanguine filii. — [illegible]
peccata tua. reuertere ad me quoniam redemi te. laudate celi — angeli.
Iubilate [illegible] Angeli qui [illegible]
misericordiam cum iacob — angeli uel potestates quibus
quoniam fecit dominus. Iubilate extrema terre

1596

Re

quos deceperunt

lescentia nostra. Greges eorum et armenta eorum, filios eorum et fi-

lias eorum. Comedit confusio. Dormiemus in confusione

nostra et operiet nos ignominia nostra, quoniam in domino deo

nostro peccavimus nos et patres nostri ab adolescentia

usque ad hanc diem, et non audivimus vocem domi-

ni dei nostri. Si reverteris ad me Israel ait dominus, convertere.

Si abstuleris offendicula tua

a facie mea, non commoveberis et

iurabis: vivit dominus in veri-

tate et in iudicio et in iustitia, et

benedicent eum gentes ipsumque

laudabunt. Hec enim dicit dominus vi-

ro Iuda et habitatori Ierusalem. Nova-

te vobis novale et nolite serere super

spinas. Circumcidimini domino et

auferte preputia cordium vestrorum

viri Iuda et habitatores Ierusalem, ne

forte egrediatur ut ignis indi-

gnatio mea et succendatur et non sit qui extinguat propter

maliciam cogitationum vestrarum. Annuntiate in Iuda

et in Ierusalem auditum facite, loquimini et canite tuba in terra,

clamate fortiter et dicite: con-

gregamini et ingrediamur civitates munitas.

Levate signum in Sion

confortamini nolite stare

quia malum ego adduco ab aquilone

Marginal glosses (partly legible):

Lxx. alia littera. Convertetur … lucem desideras et te peccasse … plene convertere, id est quem …

Et iurabis vivit dominus … iurat omnis …

Cum hec scilicet fecerit Israel … magister gentium fuerit

Eradicando vepres et sentes in munda semina suscipiat arva munda, nec mutatis margaritas ante porcos nec …

Circumcidimini … habitatoribus Ierusalem … occidentem litteram … vivificantem spiritum.

Omnia bella consurgunt … monumenta nos teneat.

De quo dicitur …

i. isto a me punietur ut fortitudo uestra comprobetur.

lone et contritionem magnam.

i. nabuch. uel rex. qui tamquam leo circuit. et cetera. i. de neq

Ascendit leo de cubili suo. pre

cia sua uel de inferno ubi retrudetur.

do gentium se leuabit. egressus

i. ecclesiam. ut egressi de ecclesia pugnent

de loco suo. ut ponat terram tu

contra ipsam. unde a nobis exierunt sed non erant ex nobis. i. ecclesie.

am in solitudinem. ciuitates tue

i. cum florebant hereticorum conciliabula. i. sine potentia seuissi

uastabuntur remanentes absque habitatore. Super hoc ac

mam bestiam uitare non possumus. i. nisi ad dominum non solum mente sed etiam corpore conuertamur. i. eum n. uastat

cingite uos ciliciis plangite et ululate. quia non est a

ecclesia ira dei est apta. i. leo. a nobis. i. predone ecclesiam uastante. ira dei

uersa ira furoris domini a nobis. Et erit in die illa dic

contra nos permanente. i. inutile erit esse consilium. i. quod debet esse in manu dei. i. qui putabantur esse sapientes. sed stul

dominus peribit cor regis et cor principum. et obstupescent sac

tam n. fecit deus sapientiam huius mundi

erdotes. et prophete con

cum per illam. i. non cognouerunt dominum.

sternabuntur.

Qui legem docere debuerunt et subiectos a leone defendere.

Et dixi. heu. heu. heu. domine deus.

ergo ne decepisti populum istum et

i. qui secet

ierusalem dicens. pax erit uobis. et ecce

et purget uicia aliter. n. pax promissio non sequitur. i. cum uenit

i. gratia nichil uitale in anima reseruatur.

gladius usque ad animam. In tempore

gladius usque ad animam. et area fuit consumata. i. na

illo dicetur populo huic et ierusalem. Ve

buch uel diabolus. i. non qui purget et uentilet. i. ubi

tus urens in uiis que sunt in de

est hospicium dei.

serto. uie filie populi mei. non ad uen

tilandum et ad purgandum. Spiritus

i. non populo. i. aposiopesis. sic auguri

nus ex his ueniet michi. Et nunc

gilius. quos ego sed motos prestat componere fluctus. dominus spiritus

ego sed loquar iudicia mea [illegible] cum

rediget. se tristibus tristia [illegible]

eis. Ecce quasi nubes ascen[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] sed iam fere fecit [illegible]

[illegible] eh nobis quoniam uastati sumus.

Mundi huius [illegible] inmune non habet quicquam.

De abysso in qua est religandus tamen ne mutatur exorat.

Cuius factor est aut auctor princeps dogmatum de eo potest dici. ascendit leo de cubili suo et predo gentium se leuabit.

Aquila. amantes. quis enim non insaniat. si perdat cor. cum principes et reges et sacerdotes quondam suos sub leone conspexerit.

Quia supra dixerat. In tempore illo uocabunt ierusalem solium domini et cetera. nunc dicit. cor regis peribit et cetera. turbatur propheta et in se putat dominum mentitum. nec intelligit illud longe post hec, in primo futurum.

Ventus urens et cetera. Quando scilicet peruenit gladius usque ad animam et fuit area consumata tunc uentus urens ueniet de deserto qui non eam purget et uentilet: ut paleis huc illuc dispersis frumentum in horrea recondat. sed spiritus plenus nequaquam populo sed michi ueniet ut meum triticum discernatur.

Quidam hunc locum sic exponunt ut post [illegible] purgata fuit area reliquie salue fiant [illegible] scriptum est. spiritus plenus [illegible] ueniet michi. unde euangelista. de plenitudine eius omnes accepimus.

Ut sciant se iuste sustinere quod sustinent.

Ventura cernit. ut p[illegible]

mia. que s. ignis habeant potestatem.
ore tuo in ignem. et populum istum
ea. si inventura
in ligna. et vorabit eos. Ecce ego ad
quia sunt iphe. etiam nunc. ... quo
ducam super vos gentem de longin
hebreo etham.
quo domus Israel. ait dominus gentem ro
bustam. gentem antiquissimam. gentem cu
ius ignorabis linguam. nec intelliges quid lo
armatura babiloniorum. assyriorum. n. babilonii ... medi. sagittarii
quatur. pharetra eius. quasi sepulchrum patens. uni
vastitatem ... describit ... multorum ab actione
versi fortes. et comedet segetes tuas et panem tuum. devora
... subversionem ... gladio hostili cuncta capiantur.
bit filios tuos et filias tuas. comedet gregem tuum et armen
ta tua. comedet vineam tuam et ficum tuam. et conteret
hostili.
urbes munitas tuas. in quibus tu habes fiduciam gla
reliquie. s. salve fient. ... qui ... babilone ... relicti ad culturam ... iudee ...
dio. Verumptamen in diebus illis ait dominus non faci
... persecutionis ... fuga ... confessione fidem deo servaverunt.
am vos in consummationem. Quod
grandis. n. ...
si dixeritis. quare nobis fecit dominus
... cur ... paciatur cum ... commiserint mala.
deus noster hec omnia. dices ad eos.
brevis responsio.
Sicut dereliquistis me et servistis
... omnium gentium. iudea.
deo alieno in terra vestra. sic servi
etis alienis in terra non vestra. An

Dat intelligi quod ab ... precepto naturaliter debemus intelligere que recta sunt. ... auctores.

... rebus
nuntiate hoc do
ad salutem ...
mui iacob et au
ditum facite in iuda
... ad domum iacob ...
dicentes. audi popule stulte qui non
... tempore ...
habes cor. ... oculos et non videtis. et aures et non
... timorem incipientium.
Me ergo non timebitis ait dominus. et a facie me
... tam potenti elemento.
a non dolebitis. qui posui arenam terminum mari. p
... sempiternum
ceptum sempiternum quod non preteribit. et commove

nobis ligna. fenum stipulam. si super fundamentum hoc edificavimus.

Cui quondam dominatus est nemroth gigas.

In hebreo non intelliges quid loquatur est enim malorum solatium si habeas hostes quos rogare valeas qui intelligant preces tuas.

Quod si dixeritis. Potest et super hereticis accipi. de quibus apostolus ait: ex nobis exierunt. sed non erant ex nobis. Hereticos namque deus proicit ab ecclesia. qui multo tempore sub nomine eius mendaciorum suorum simulacra venati sunt ut foris ea colant. et paleae separentur a tritico.

Babylonii et chaldeis. qui si vos peregrina religio delectat quid necesse est longinqui errorem suscipere vitare immo servitis hiis quorum deos colitis.

Qui habentes oculos. Cum simulacris non videbunt et similes illis fiant qui faciunt et omnes qui confidunt in eis.
simulacris similes.

[illegible] ... habuit sensum.

[illegible] auditis: et non [illegible] ... nescierunt fructus eius: sed

[illegible] quasi damnosos.

[illegible] ausibunt illud. [illegible] huic factum est cor incredulum

Non solum corrupti [illegible] ... consummo gradu. Nec tacita tantum est eos conscia.

et exasperans. Recesserunt [illegible] abierunt: et non dixerunt

Super omnia

in corde suo. Metuamus [illegible] ... Deum nostrum qui dat nobis pluviam

[illegible] temporaneam et serotinam in tempore

[illegible] plenitudinem annue messis

[illegible] nobis. Iniquitates

vestre declinaverunt hec: et peccata vestra

prohibuerunt bonum a nobis. Quia inventi

Quia apte negant deum [illegible]

sunt in populo meo impii insidi-

tas atque pectus si cognoscatur errorem facile ad misericordiam flectit deum.

antes quasi aucupes laqueos

[illegible] dum invicem se venantur ad mortem.

ponentes [illegible] pedicas ad capiendos

[illegible] domus suas complent scelerum plenam plus

[illegible] decipula plena avi-

[illegible] hereses igitur atque utinam hec

[illegible] domus eorum plene dolo.

[illegible] ab eis fiant qui fortes sunt a nobis [illegible] ad nos [illegible] manus [illegible]

Ideo magnificati sunt et ditati. Incrassati sunt et

Cui simile [illegible] ... dilectus [illegible] incrassatus est dilectus [illegible]

[illegible] sacerdotes despicientes.

impinguati et preterierunt sermones meos pessime. Causam

[illegible] Iudicis est advocati pupillo. Et causam [illegible]

vidue non iudicaverunt. Causam pupilli non direxerunt. Et iudi-

lig. [illegible] quod iustitiam [illegible] ... pectus.

cium pauperum non iudicaverunt. Numquid super his non visita-

[illegible] anima.

bo dicit dominus: aut in gente huiuscemodi non ulciscetur

effectus.

anima mea? Stupor et mirabilia facta sunt in terra. Ipse prophete

[illegible] dicunt. [illegible] quia [illegible]

[illegible] mendacium [illegible]

[illegible]

audiebant manibus [illegible]

[illegible] quondam [illegible] postrem dilect [illegible]

dilexit talia. Quid igitur [illegible]

Iudicio usque captivitatis.

novissimo eius. Confortamini

Ierosolimitane [illegible] filii [illegible]

filii beniamin [illegible] tribu beniamin

Si quando mare [illegible]

[illegible] pluvia [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] de [illegible]

[illegible] ad alios [illegible]

[illegible] inde [illegible] nubibus

[illegible] ut pluant [illegible] possumus

[illegible] ymbrem temporaneum [illegible]

[illegible] legem atque euangelium

[illegible] diversas [illegible]

prima hora usque ad [illegible]

quibus operarius [illegible] vite

eterne premium promittit.

Indumentis confisi [illegible] dicant

[illegible] multa bona [illegible]

[illegible] annos plurimos [illegible]

[illegible] bibe.

Per quibus [illegible] optimam

Nemo in hiis omnibus quisquis

ta sentiat.

Hec omnia referamus ad eccle-

siam ut si dereliquerit ipse

tutionis impetus fuit parare

se ad resistendum.

[illegible] iamiamque ab [illegible]

eo [illegible] ℮

pretium regnaturum.

Qui dicit edificabo michi domum latam

Non enim habitabit
et cenacula spaciosa qui aperit sibi

solitudinem et perpetuum edificium. Videntur edificatione pulcher
fenestras et facit laquearia cedrina

rimam habere. Christi sanguine. Heretici non regnant in perpetuum.
pingitque synopide. Numquid reg

contendis cum christo ecclesiam. Iosie patri iusto regi.
nabis quoniam confers te cedro. Pater tuus

Iosias pater tuus. Ecclesiasticus omnis heretici ab ecclesia recesserunt. In sanguinem.
numquid comedit et bibit et fecit

corporaliter fruens regni opibus nec tamen deum offendit. Cum non superbivit de habundancia
iudicium et iusticiam. Tunc cum

et ideo tam in presenti quam in futuro bene fuit ei.
bene erit ei. Iudicavit causam pauperis et egeni in bonum suum.

pauperis vel egeni vel sumi ipsius.

Hec bona habuit.
Numquid non ideo quia cognovit me dicit dominus. Tui vero oculi

Ioachym corporis et animi.

Ut aliena diripias.
et cor ad avariciam et ad sanguinem innocentem fundendum et ad calumpniam et ad cursum mali operis.

Propterea hec dicit dominus ad Ioachim filium Iosie regem Iuda [illegible]

eum [illegible] rex [illegible]

Fod.
[illegible] tue inclite [illegible]

Insepultus et ab estus et ab avibus lacerabitur. Hec est enim asini sepultura.
[Sepul]tura asini sepelietur putrefactus et proiectus extra portas Ierusalem. Ascende Libanum et clama et in Basan da vocem tuam et clama ad transeuntes quia contriti sunt amatores tui.

Deus per prophetas locuti sunt prophete. Superbientem contra me ex habundancia.
Locutus sum ad te in habundantia tua

A superbia ex quo educta es ab egypto.
et dixisti non audiam. Hec est via tua ab adolescentia

Ieronimus. Quod nos diximus clama ad transeuntes ut in hebreo scriptum est. Hebreus et Theodotio vertere transmare. Symachus de contra ut significent quod vocem prophete usque ad montem Libanum et Basan. [illegible]

Ioachym filio Iosie quem substituit pharao pro Ioachaz fratre suo qui xi annis impie et crudeliter regnavit. Quem mortuum et sepultum narrat hystoria cum alios reges et mortuos et sepultos referat hunc autem propheta non narrat mortuum et sepultum de quo dicemus in posterioribus.

Dictus a nabuchodonosor vinculatus est etiam in via pacem subtributo fecit. Sed postea rebellavit tandem latrunculi interfecerunt eum. Unde sepultura asini sepelitur.

Ascende libanum per metaphoram libanum et Basan regionis et mortuum trans Iordanem ad Ierusalem propheta quod frustra in egyptum pro his sit confisa vel ad Ioachim qui tunc regnabat et ab egyptiis rex constitutus fuerat quod frustra ab eis speret auxilium. Ipsi enim a rege babilonio captivandi sunt.

Ieronimus. Quod de hebreo possumus non plangant eum ve frater ve soror vel hebreus non habetur propheta dicitur contra Ioachim regem Iuda et apparet quod inter fratres erat ambiguum ut sit sermo de Ioachaz vel de Ieconia sive de Ioachym quem interfectum a latrunculis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicimus regnans Caldeis usque [illegible] ductum. Nec ultra aliquid refertur de eo.

Vicariats, [illegible]
[illegible]

e

tia tua quia non audisti vocem meam. Omnes pastores tuos [principes huc illucque dispersos] pascet ventus et amatores tui in captivitatem [in Babiloniam] ibunt et tunc confunderis et erubesces ab omni malitia tua. Que sedes in Libano [arrogantiam significat] et nidificas in cedris, quomodo congemuisti cum venissent tibi dolores quasi dolores ut parturientis [subite captivitatis]. Vivo ego dicit dominus quia si fuerit Iechonias filius Ioachim regis Iuda anulus [qui de manu portantis difficilius eripitur] in manu dextera mea, inde avellam eum et dabo te in manu querentium [babyloniorum] animam tuam et in manu quorum tu formidas faciem et in manu Nabugodonosor regis Babylonis et in manu Chaldeorum. Et mittam te et matrem tuam que genuit te in terram alienam in qua nati non estis, ibique moriemini. Et in terram [iudeam] ad quam ipsi levant animam suam [desiderio] ut ipsi revertantur illuc, non revertentur. [Iechonias interpretatur dei preparatio; Christi cui in presenti loco prima fil.] Numquid vas

Vivo ego etc. Supra dixerat domui regis Iuda hec loqueris, deinde descende in domum regis Iuda, et item hec dicit dominus super domum regis Iuda. In postero ordine postquam locutus est de Sedechia qui ultimus rex fuit, revertitur ad Ioachim fratrem eius qui ante eum regnavit. Qua vaticinatione completa nunc loquitur ad Iechoniam filium Ioachim nepotem Iosie qui alio nomine vocatur Ioachim, qui captus est cum matre et multis nobilibus in Chaldeam ductus mortuus est.

Ier. Miserabilis Grunnius Sixti pitagorici hominis gentilis unum librum in latinum transtulit et in duo volumina divisit sub nomine Sixti martyris, ubi nulla Christi, nulla spiritus sancti, nulla dei patris, nulla patriarcharum, prophetarum vel apostolorum fit mentio. Et hunc librum solita temeritate et insania a multis nominavit, qui per multas provincias legitur et maxime ab hiis qui apatheian et impeccantiam predicant. Quomodo igitur dominus Iechoniam tanquam anulum de manu sua proiecit [illegible]. Ita lectorem obsecro ut nefarium librum abiciat; si noluerit legere, legat ut philosophum, non ut ecclesiasticum.

Ier. Soleo in commentariis et explanationibus quorum mos est diversas interpretum sententias ponere huiuscemodi miscere sermonem. Quidam hoc dicunt, alii autumant hec, nonnulli sic sentiunt. Quod Grunnius post multos annos discipuli Ioviniani illius calumpniati sunt me sub alienis nominibus proprias sententias ponere, quod ego facio causa benivolentie, ne certo nomine aliquem videar lacerare. Dico igitur apte magistrum eorum Originem hunc locum ad Christum referre, quod de manu dei patris instar anuli anulus sit missus in terram captivitatis in vallem lacrimarum et cruci traditus, matre quoque eius id est synagogam captam atque deiectam tamen partum fecit. Quod sequitur: Hec dicit dominus: scribe virum istum abhominatum et cetera [illegible] maiestatis.

AE

Possumus hec iuxta tropologiam de ecclesie principibus intelligere qui indigne regunt oues christi quibus abiectis atque dampnatis saluatur populus bonis pastoribus traditus et reliquie saluantur. perdunt oues pastores heresim docentes lacerant et dissipant scismata facientes eiciunt ab ecclesia iniuste separantes non uisitant infirmos petentibus manum contrahentes. quorum omnium miseretur deus pristina pascua reddens et malos pastores auferens.

uas fictile atque contritum uir iste iechonias. numquid uas absque omni uoluptate. quare abiecti sunt ipse et semen eius et proiectum in terram quam ignorauerunt. Terra. terra. terra. audi sermonem domini. hec dicit dominus. scribe uirum istum sterilem. uirum qui in diebus suis non prosperabitur. nec enim erit de semine eius uir qui sedeat super solium dauid et potestatem habeat ultra in iuda. De pastoribus qui disperdunt et dilacerant gregem pascue mee dicit dominus. ideo hec dicit dominus deus israel ad pastores qui pascunt populum meum. uos dispersistis gregem meum et eiecistis eos et non uisitastis eos. ecce ego uisitabo super uos maliciam studiorum uestrorum ait dominus. et ego congregabo reliquias gregis mei de omnibus terris ad quas eiecerim eos illuc. Et conuertam eos ad rura sua et crescent et multiplicabuntur et suscitabo super eos pastores et pascent

labile et confringendum, aufertur et dicitur

contra quod sub audiatur perditioni

inter ceteram paratus.

in publicum.

hec scilicet de iechonia nemo dubitet.

aquile prima editio sterile secunda non crescentem. symachus uacuum. lxx et theodotio abhominabile et abdicatum.

et christi hoc deus et homo est cuius regnum non erit terrenum et breue sicut regnum dauid sed perpetuum est atque celeste.

id est synagoge scribas et phariseos.

et fiat unum ouile

et apostolos.

et tamen populum.

uas. f. et cetera. Cum hec de iechonia dicatur [illegible] quomodo referri potest ad christum et ex eo quod apostolus dicit eum esse ymaginem dei inuisibilis primogenitum omnis creature eum appellatur anulum qui proicitur de manu domini et traditur babilonio regi.

Scribe tibi uirum et cetera. christus de huius semine natus est. unde gabriel dabit illi dominus deus sedem dauid patris sui et cetera. Sed non in diebus eius sed multo post natus est de ioachym iechonias de quo salatiel de quo zorobabel et per ordinem uenitur ad christum. Sed in diebus ioachim non successit ei filius rex sicut ipse patri et usque ad christum nullus regnum obtinuit potestatem. omnes enim captiui fuerunt et de stirpe dauid nullus in iudea regnauit. Unde refert iosephus de tribu iuda fuisse principes quibus successit herodes antipatri et ascalonite filius et postea sub uespasiano huius gentis regnum. Immo regni simulacrum penitus fuisse deletum.

Quia omnes reges iudaici regni defecerant transit ad principes ecclesie et synagoga cum suis pastoribus derelicta atque et ad apostolos sermo fit de quibus dicitur super eos suscitabo pastores et cetera.

XXIII

Abiectis pastoribus synagoge scribis scilicet et phariseis et apostolis in locum eorum substitutis inducitur christus pastor pastorum.

eos si formidabunt ultra et non pacientur [illegible] ex numero dicit dominus. Ecce dies veniunt dicit dominus et suscitabo david germen iustum et regnabit rex et sapiens erit et faciet iudicium et iusticiam in terra. In diebus illis salvabitur iuda et israel habitabit confidenter. Et hoc est nomen quod vocabunt eum dominus iustus noster. Propter hoc ecce dies veniunt dicit dominus et non dicent ultra vivit dominus qui eduxit filios israel de egypto. Sed vivit dominus qui eduxit et adduxit semen domus israel de terra aquilonis et de cunctis terris ad quas eieceram eos et illuc et habitabunt in terra sua. Ad prophetas contritum est cor meum in medio mei contremuerunt omnia ossa mea factus sum quasi vir ebrius et quasi homo madidus vino a facie domini [illegible] [illegible] adulteris repleta est terra quia a facie maledictionis luxit terra arefacta sunt arva deserti factus est cursus eorum malus et fortitudo eorum dissimilis. Propheta namque et sacerdos polluti sunt et in domo mea inveni malum eorum ait do[minus]

Propter hoc et cetera. Hoc totum capitulum in hebreo non habetur cuius sensus est quod prius oportet populus israel de egypto liberetur sed prius de toto orbe quod ex toto congregabitur quando ab oriente et occidente sem[...] [illegible] die venient [illegible] bunt cum abraham [illegible] iacob ut plenitudo gentium [illegible] omnis israel salvus fiat.

[illegible] [illegible] apud te. Qui homo in [illegible] nullius intelligentie nullius sapientie quis enim cognovit [illegible] [illegible] ergo qui perfectam [illegible] iusticiam predicant sed [illegible] de scelis se hec dicere non de semetipsis quis sanctior ieremia qui virgo propheta sanctificatus in utero preferens salvatorem nomine suo. Ieremias enim interpretatur excelsus domini.

[illegible] [illegible] a puncta virtutum et gratiarum sterilitas consequitur. Propheta namque quando in ecclesia dei et maxime in principibus eius inveniuntur male et scimus esse completum propheta et sacerdos polluti et sacerdos sunt et cetera.

Interp̄tes legiſ. ſ. doctores uel artifices auri gemmarumq;
am filium ioachim regē iuda ⁊ principeſ eiuſ ⁊ fabrum ⁊ in
incluſores qui apud babil. nationes ſunt in p̄cio.
cluſorem de ierl'm ⁊ adduxit eoſ in babilonē ⁊ unuſ cala
⁊ abraham yſaac ⁊ iacob ⁊ alij
thuſ ficuſ bonaſ habebat. nimiſ ut ſolent eē ficuſ primi
ſci de quibz dr̄ ſicut uuaſ in deſerto inueni iſrl̄. ⁊ ſicut ficuſ uidi patreſ eorum. unde ⁊ uoſ filij abrahe dicimini
temporiſ ⁊ calathuſ unuſ ficuſ habebat malaſ nimiſ que co
⁊ oīa uiceaſ dr̄. ſi patreſ uṙ eſſet abraham. ⁊ opa eiuſ faceretiſ.
medi non poterant eo qđ eſſent male ⁊ dixit dn̄ſ ad me.
quid tu uideſ ieremia ⁊ dixit ficuſ
ficuſ bonaſ bonaſ ualde ⁊ malaſ
malaſ ualde que comedi ſi poſſūt
eo qđ ſint male. Et factum eſt uer
bum dn̄i ad me dicenſ h̄ dicit dn̄ſ
⁊ exponit parabolam.
deuſ iſrl̄. Sicut ficuſ hee bone ſic co
⁊ que facta eſt mee conſilio ſub iechonia. ⁊ iechoni
gnoſcam tranſmigrationem iuda
am. ſ. ⁊ principeſ eiuſ. ⁊ ierl'm.
quam emiſi de loco iſto in terram chaldeoꝝ
in bonū ⁊ ponam oculoſ meoſ ſup eoſ
⁊ captiuitatem. ⁊ de captiuitate.
ad placandum ⁊ reducam eoſ in ter
ram hanc ⁊ edificabo eoſ ⁊ nō deſtruam ⁊ plantabo eoſ ⁊ nō
⁊ ſimile deuſ eſt qui operatur in nobiſ ⁊ uelle ⁊ pficere. ī enī tm̄ opera. ſ. uoluntas ū ra
euellam ⁊ dabo eiſ cor ut ſciant me qr̄ ego dn̄ſ ⁊ erunt m
tē arbitrio innititur.
⁊ in captiuitate poſuit oculoſ ſuoſ ſup
m populū ⁊ ego ero eiſ in deū. quia reuertentur ad me in
illoſ. ⁊ dedit eiſ terram exercere domoſ edificare pomeria plantare daniel de captiuo princepſ
toto corde ſuo ⁊ ſicut ficuſ peſſime que comedi ñ poſſūt
fit. ⁊ treſ pueri de fornace glorioſe liberati ſunt. explectiſ. lxx. anniſ ſub zorobabel ⁊ ihū ſacerdote ma
eo qđ ſunt male h̄ dicit dn̄ſ. Sic dabo ſedechiam regem
gno. magna parſ reuerſa eſt in ierl'm.
iuda ⁊ principeſ eiuſ ⁊ reliquoſ de ierl'm qui remanſerunt
⁊ eiuſ. ſ. ⁊ qui fugerunt ī egyptum.
in urbe hac ⁊ qui habitant in terra
⁊ quia in egypto quoq; capti ſunt. ⁊ a nabuch
egypti ⁊ dabo eoſ in uexatione
donoſor. ut in rapinis ſolum ſuum.
afflictionemq; omnibꝫ regniſ terre ī obpbrium ⁊ in male
dictionē ⁊ in uniūſiſ lociſ ad que eieci eoſ ⁊ mittam in eiſ
⁊ pmiſſionis.
gladium ⁊ famem ⁊ peſtem donec conſumantur de terra quam

Ier. Floſ ſimpliceſ querenteſ hyſtoriaſ calathum bonarū ficorum dicunt iechoniam qui ieremie conſilio tradidit ſe regi babylonio cui dn̄ſ pſpa pollicetur. malarū autē ſedechiam qui contradicenſ ſententie dn̄i captus eſt ⁊ cecatuſ ⁊ in babylonem ductuſ ⁊ ibi mortuuſ.

Ier. Delirat hoc loco allegoricuſ iudeuſ cupienſ facere hyſtorie referenſq; de celeſti ierl'm captoſ atq; tranſlatoſ in terram chaldeoꝝ rurſumq; ad locum priſtinum reuerſuroſ. ut ieremiam alioſ prophetaſ qui uero peccatoreſ fuerūt in terra hac ⁊ in ualle lacrimarū eſſe morituroſ.

Ier. Totam huiuſ ſimul propoſui pi[...]copen. ne ſenſum expoſitione diuiderem.

dedi eis et patribus eorum.

XXV

Verbum quod factum est ad ieremiam de omni populo iuda in anno quarto ioachim filii iosie regis iuda. ipse est annus primus nabugodonosor regis babilonisque, locutus est ieremias propheta ad omnem populum iuda et ad universos habitatores ierusalem. A tercio decimo anno regni iosie filii amos regis iuda usque ad hanc diem. Iste est tercius et vicesimus annus factum est verbum domini ad me et [illegible] de nocte consurgens et loquens et non audistis. Et misit dominus [illegible] prophetas suos [illegible] consurgens diluculo mittensque et non audistis. Neque inclinastis aures vestras ut audiretis cum diceret: Revertimini unusquisque a via sua mala et a pessimis cogitationibus vestris et habitabitis in terra quam dedit dominus vobis et patribus vestris a seculo usque in seculum. Et nolite ire post deos alienos ut serviatis eis adoretisque eos neque

Quarto anno regis ioachim filii iosie patris iechonie nabuchodonosor babilonium suscepit imperium. Ita computat ut annus iste primus erat nabuchodonosor in babilone. Quartus esset in ierusalem regis ioachim. Octavo denique anno regni sui iechoniam cum matre et principibus duxit in captivitatem qui tribus tantum mensibus regnavit post interfectionem patris ioachim. Ioachim autem interfectus est xi. anno regni sui.

A tercio decimo anno regni iosie qui regnavit in ierusalem annis xxxi. regnavit et unum. Cepit ieremias prophetare sub quo prophetavit annis xix. cui successit filius eius ioachaz quo statim capto a pharaone nechao ioachim frater eius regnum optinuit. Secundus regni eius quarto anno factum est ad ieremiam iste sermo domini. Ergo xxiii. annus erat ieremie prophete ex quo loqui cepit ad populum nec [illegible] [illegible] ut voluntatem [illegible] semel in ad [illegible] [illegible] se ingerit et cotidie replicat mandata dei si semel accepta sufficiunt. Sed ostendit nos semper dei auxilio indigere. nec sufficere quod semel datum est nisi assidue domini ammonitione renovetur.

Non primum prophetam sed per omnes populum suum ammonuit et quasi in vigiliis et excubiis constitutus surrexit diluculo ut commoneret. Et si audierunt. ut quanto crebrior ammonitio tanto contemptus maior.

Non sicut prophete et alii sancti qui deo serviunt. sed quia in eundem ierusalem domini serviat voluntati.

Hec priora sunt preterita visione illa enim sub sedechia facta est. iechonia iam translato in babilonem. hec autem sub ioachim filio iosie et patre iechonie. Non enim cure est prophete tempora conservare quod desiderant leges historie sed scribere que auditoribus et lectoribus debeant proficere. Unde in psalterio male quidam iuxta tercium historie psalmorum ordinem requirunt. quod non observat carmen liricum.

(interlinear:) Ipse est a. p. n. r. b. h. [illegible] lxx. non iubilei. — non unum — tanta sive duricia ut nec habitum quidem audientes assumerent et inclinarent aures suas monente domino ut reverterentur. — et notanda dei clementia et infinita vis. — et optione sua. — supplicium proscelere irrogat. — que sine opere reputantur in peccato. — pro premium si fecerint preceptum. — sed filiorum vitio aufertur. — ostendit dei dona esse perpetua si digni fuerint quibus data sunt. — qui hec cum superioribus monebam ne diis alienis serviretis nec me ad iracundiam.

p[ro]uocaretis 7 nolentem ad penā u[est]rā p[ro]uocaretis. ·c. dicit

me ad iracundiam p[ro]uocaretis in o

dns ut me ad iracundiam p[ro]uo. i. o. ma. ·h. li. in. lxx. n[on] habetur.

peribus manuum uestrarum 7 no

affligam uos 7 n[on] audistis me di

cit dns ut me ad iracundiam p

uocaretis in op[er]ib[us] manuū u[est]rarū

i[n] malū u[est]rm. ·c. me ad iracundiam p[ro]uocan- 7 uocante ad p[ro]niam 3temp[si]stis. Propterea hec dicit

dns exercituū p[ro] eo q[uo]d n[on] audistis

uerba mea. ·c. angelos qui excitat gentes. Ecce ego mittam 7 as

sumam uniuersas cogitationes

·c. iuxta situm ier[usa]l[e]m. i[n] aquilone sunt chaldei. aquilonis ait dns 7 nabuch regē

babylonis seruū meū 7 adducā

eos sup[er] t[er]ram istam 7 sup[er] h[ab]itatore[s]

eius 7 sup[er] om[ne]s nationes eius q[ue] in circuitu illius sunt 7 inter

ficiam eos 7 ponam eos in stuporem ·c. q[uo]d est miraculi 7 in stuporis uidentium. 7 in sibilum 7 in solitu

·c. ut n[on] habeant dnī fidem. dines sempiternas. Perdamq[ue] ex eis uocē gaudii 7 uocem

·c. ecclastice fidei. ·c. xpi. ·c. et q[uo]d 3terūtur mea fru-
leticie. uocē sponse 7 uocē sponsi uocem mole menta 7 p[er]fis tri-
·c. lucerna pedib[us] meis uerbū t[uu]m. 7 illu. seruicis meis. bu[n]antur uestitu.
·c. lucerna p[ro]pha[rum] iohes quoq[ue] erat lucerna lucens.
lumen lucerne. 7 erit uniu[er]sa t[er]ra eius i[n] solitudinē 7 i[n] stupore.

·c. sicut ier[usa]l[e]m post lxx. annos p[ro]stinos habitatores recepit expletis suppliciis p[ri]stina felicitate fruitur
obediens sententie dei sic rex babilonis in sup[er]biam elatus. 7 sui asignans uirib[us] q[uo]d regnat i[n] gentib[us]

Et seruient om[ne]s gentes iste regi babylonis lxx. annis.

·c. ab his amedis 7 p[er]sis destruitur deniq[ue] usq[ue] hodie babilonis cū reliquie manent q[uo]d posuit deus
Cumq[ue] impleti fuerint anni lxx. uisitabo sup[er] regē

sempiternam solitudinē qui impleuit omia uerba ieremie qui i[n] sequentib[us] que baby
babylonis 7 sup[er] gentē illam dicit dns in[iquitatem]

lon p[er]assura sit ·c. p[ro]phico sermone describit.
eo[rum] 7 sup[er] t[er]ram chaldeo[rum] 7 ponam illam i[n] solitudines

sempit[er]nas. 7 adducam sup[er] t[er]ram illam omia uerba me

a q[ue] locut[us] sū 3t[ra] eam omne q[uo]d scriptū est i[n] libro isto que

cūq[ue] p[ro]phauit ieremias aduersum

om[ne]s gentes. Quia seruierūt eis cū

(Margin gloss column:)

·c. illud quos tradidi sathane ut
discant non blasfemare.

Et adducam eos. ·s. t. i. ·h. sunt p[ro]
mia 3temptor[um] 7 dm̄ audire no
lentium quicquid ergo sup[er] nos
mali adducitur n[ost]ra merentur
pecca. 7 sicut gentes 3t[ra] ier[usa]l[e]m
adducte sunt. sic hodie 3t[ra] negli
gentē ecclam seruiunt.

Perdamq[ue] ex eis ·c. hec i[n] 3cilia
bulo malignantium 3pleatur:
ut magistri eo[rum] n[on] doceant illum
dei 7 sibilent ad instar colub[ri]
i[n] quib[us] uox gaudii 7 leticie p[er]
iit. ut n[on] audiant illud ap[osto]li.
Gaudete in dno it[er]um dico gau
dete.

Et erit uniu. t. 7 c. ·c. terra ·s. fen
corum cum nouissimum eius
apparebit insipiens.

Nota q[uo]d n[on] solum 3t[ra] babylo
nem p[ro]phat ieremias s[ed] 3t[ra] om[ne]s
gentes que i[n] exercitu babylonis

Förtärings Register [illegible]

1600

fuer[illegible] ut z contra p(o)p(u)l(u)m dei di
mi cauerunt· unde in sequentibus
contra egiptum et phylistiym
et moab· ₇c̃.

Sume ca. xxv. ₇c̃. propinatio calicis
domini furoris iudicium q(uo)d (est)
gentes que contra dei p(o)p(u)l(u)m dimi
cauerunt· bibant de calice fu
roris domini· unde ysaias calicem
furoris domini bibisti ₇ euacuasti.
propterea consurge hic autem calix iam
bibitur a cunctis gentibus ut uo
mant ₇ insaniant· q(uo)d quidam
prauus interpres in bonam partem
accipit ut instar cathartice poti
onis quicquid colere ₇ pituite ₇
noxii humoris in pectore est· fo
ras extrue conpellat ₇ pristinam sa
lutem restituat· p(er) ieremia quo
q(ue) saluator accipitur qui cunc
tis gentibus propinat ad quas mis
sus est ut abiecta ydolatria dei
se cultibus dedicarent· q(uo)d contrariu(m)
esse scripture sancte monstrabunt
sequentia. non enim pro remedio sicut
ille delirat calix propinatur. s(ed) pro
pena.

esent gentes multe ₇ reges magni
₇ reddam eis secundum opera eorum ₇ secundum o(pera)
facta manuum suarum. Quia sic dicit
dominus exercituum deus israel· Sume cali
cem uini furoris huius de manu
mea ₇ propinabis de illo cunctis gen
tibus ad quas ego mittam te ₇ bibent.
₇ turbabuntur ₇ insanient a facie gla
dii quem ego mittam inter eos. ₇
accepi calicem de manu domini ₇ propi
naui cunctis gentibus ad quas

ierusalem ₇ ci. in ₇c̃. q(ui) putabam in q(uo)d
misit me dominus. Ierusalem ₇ ciuitatibus
solis gentibus propinarem ₇ i(de)o huic ministerio me letus obtule
iuda ₇ regibus eius ₇ principibus
ram· s(ed) inter ceteras gentes. ₇ immo ante ceteras propina[illegible] ierusalem
eius· ut darem eos in solitudine

₇ ciuitatibus. in ₇c̃. unde sup(ra). Seduxisti me domine ₇ seductus sum.
₇ in stuporem ₇ in sibilum ₇ in maledictionem sicut est
[illegible] post ierusalem bibit pharao rex egypti ₇ serui eius ₇ principes ₇ uniuersus populus qui [illegible]

[illegible]

[illegible] regibus terre [illegible] cunctis regibus terre philisti

Generali nomine terram palestinorum
significat urbes eius spiritualiter no
minat· solam geth tacet· q(uo)d in
reliquiis azoti intelligit· cui
est affinis palestinos autem a ba
bylonis captos atque uastatos
scribit ysaias.

Tyrus ₇ sydon sunt in littore phe
nicis que a babylonis superate sunt.
Quarum carthago colonia· unde.
peni· q(uasi) pheni· corrupto sermo
ne appellantur: Quorum lingua
hebraice magna ex parte confinis
est.

iob est hic est uisitatus in dee. [illegible] no[illegible] in solam
im ₇ ascalonis ₇ gaze ₇ accaron
interpretatus est.
₇ in edom montes seyr que he
azoti ₇ reliquiis ₇ idumee ₇ moab
braice edom. ₇ hii sunt filii loth progeniti mari moabo.
₇ filiis amon ₇ cunctis regibus tyri
cunctis
₇ uniuersis regibus sydonis ₇ regibus
[illegible] cypri· rodi· ₇ aliarum quas babylonii expugnauerunt.
insularum. que sunt transmare.
[illegible] gentes in solitudine sunt uicine ₇ iuxta hysmaelitis est
₇ dedan ₇ theman ₇ buz ₇ uniuer
nunc saracenos uocant· quia attonsi sunt in comam.
sis qui attonsi sunt in comam ₇
[illegible] post dedan et theman ₇ buz ₇ hysmaelitas regionum ordinem prosequitur.
cunctis regibus arabie ₇ cunctis regibus occidentis qui

habitant in deſerto. et cunctis regibus
zambri. et cunctis regibus nationes quas inebriavit diabolus calice
Regio perſidis trans babylonem. Unde elamite. A quibus babylon capta eſt. ipſi enim veraciter calicem alexandro propinante potaverunt. Quod ſequitur elam et reges medorum arbitrantur zambri eſſe perſidis regionem. niſi forte. quia preceſſit arabia intelligantur reges eſſe ſoli-
elam. et cunctis regibus medorum. cunc
tudinis. hec. ſub ſolanum.
tiſque regibus aquilonis. et de prope et de lon
Deciu meracham in iſaiam. ſ. mutuis vulneribus corruant.
ge unicuique contra fratrem ſuum. et omnibus regnis terre
meratis longum et tediosum faceret ſermonem.
que ſunt ſuper faciem eius. Et rex
Et rex ſeſach. qui omnis in circuitu nationes babylonio ſubiacebunt imperio. et ſervient et bibent de calice eius. Unde calix aureus babylon inebrians omnem terram. rex babylonius noviſſimus bibat propinantibus medis et perſis.
ſeſach bibet poſt
cum omnibus gentibus
eos. et dices ad eos.
propinaverit.
hec dicit dominus exerci
tuum deus iſrael
bibite et inebria
mini. et vomite et cadite. et noli
quod patet quod non in bono accipitur potio.
te conſurgere a facie gladii. quem ego
latenter oſtendit quia
[illegible] C[illegible]
preceptum dei facere noluerant neceſſitate facturos
rint accipere calicem de manu tua [illegible]
[illegible]
[illegible]

Ier. Allegorici interpretes omnem hunc locum ad cunctas referunt peccatorum quas inebriavit diabolus calice et noviſſimus ipſe bibet ſupplicia et cruciatus. Unde quem dominus interficiet ſpiritu oris ſui. et alibi noviſſimus inimicus deſtruetur mors.

Quibuſdam ſpiritualiter enumeratis. generaliter ponit omnes reges aquilonis.
Generaliter ne ſingulis particulariter nu-

Babilon que hebraice babel. ſeſach quoque dicitur. ſicut enim grecum alphabetum uſque ad noviſſimum litteram per ordinem legimus. i. alphabeta et c. uſque ad w. rurſumque propter memoriam parvulorum lectionis ordinem vertimus et primis extrema miſcemus. Verbi gratia. alpha. w. beta pſi. ſic apud hebreos. primum eſt aleph. ſecundum beth. tercium gimel. et ſic uſque ad xxii. i. extremam litteram thau. cui penultima eſt ſin. legimus itaque aleph. thau. beth. ſin. [illegible] venerimus ad medium [illegible] littere occurrit caph. et ut recte legimus babel ita ordine commutato legimus ſeſach. [illegible] tales littere inter beth et ſin. [illegible]
[illegible]
[illegible] babylonem [illegible]
[illegible] ſicap [illegible] romanum
[illegible]
o fiat. romanum ſignum imperium antichriſtum ſed daniele deſtru-

[illegible]
[illegible] et [illegible] ſionem eritis immunes. Gladium enim ego
inſtrumentum gladii [illegible] regem babylonis ſervum meum. et c. [illegible]
voco ſuper omnes habitatores terre dicit dominus exercituum. Et tu
propheta[illegible] ad eos omnia verba hec. et dices ad illos. Dominus
Iudicio [illegible] ſui. Unde leo rugiet. quis non timebit. et c.
de excelſo rugiet et de habitaculo
[illegible] cunctos ter-
ſuo ſancto dabit vocem ſuam rugiens
ſum dabit. his. ſ. quos ſalvaturus eſt. et de loco ſancto ſuo dabit vocem ſuam. ſed utrique ſermonem

Ier. Allegorici interpretes in melius hunc locum in bonam partem referunt. dominus inquiunt de excelſo reſpon-

in loco suo. Illi autem q. uindemian
tes pleni fructib; illius senten
tie sedebunt sup omnes h[ab]itatores
tre. i. e. Veniet autem interitus n. sup
uniuersam terram. s; sup parte tre
eo[rum]. s. qui n credunt. iudicium erit cum
gentib; ipse iudicabitur cum om
ni carne. Impii autem tdentur gladio.

Iere. Ecce egredietur afflictio &c. Puto
ex hoc loco dictum dixisse. consurget
gens ad uersus gentem & regnum
ad uersus. reg. & c. Sunt autem h[ec] s[ecundu]m lit[tera]m
hystoriam cum a rege babylonio
cuncte in circuitu sub iugate sunt
nationes. iux[ta] prophiam uero in con
summatione mundi futura sunt.

reat audientes. — templum. — i. cum rugie

rugiet sup decorem suum. celeum

tur i. fear calcantium in torculari celeuma cantabitur. i. effusi

a quasi calcantium concinetur ad

one mutui sanguinis carmen lugubre concinetur.

uersus omnes habitatores terre. per

celeumatis.

uenit sonitus usq; ad extrema ter

ex sunt & gentium diuisa merita qui n credit iam iudica

re. quia iudicium dno cum ge

tus est in eo. s. qd n credit. s; qui n credunt diuisis afficientur sup

tibus iudicabitur. Ipse cum om

plicijs. — ut nullus erat i iudicatus. — sempiterno.

qui n credunt.

ni carne impios tradidi gladio dicit

ecce afflictio e. erubescant qui nim scrip

dns exercituum. Ecce egredietur afflic

ture sacre sce facientes in bonam partem accipiunt cum comminati

tio de gente in gentem. & turbo ma

ones. — non qd dns ipse perturbat sed

gnus egredietur a summitatib; terre. Et erunt interfecti

in initia pessimorum implebitur iniquum eius & uoluntas.

ti dni in die illa a summo terre usq; ad summum eius non

plangentur neq; colligentur. neq; sepelientur in sterqui

— honorabilium.

linium sup faciem terre iacebunt. Ululate pastores et

diuites qui pars gre

clamate. & aspgite uos cinere. optimates gregis quia co

gis. — peccatis opletis.

pleti sunt dies uri ut interficiamini & dissipationes uestre &

— quorum maius dampnum. — confracta que non ualent restaurari.

cadetis quasi uasa preciosa. — quia non egerunt penitentiam.

qui non egerunt pniam. — omnium genimina uiperarum qui ostendit uob fugere a uentura ira.

& peribit fuga a pastoribus & ululatio obtimatib; gregis.

& alibi. — perit fuga a me.

Vox clamoris pastorum & ululatus

Vlulatus obtimatum gregis.
hec in bilum arietum. inter pasto
res autem & arietes hec interest qd pa
stores ecclastico gregi. cum sapia
& doctrina psunt. arietes uero i
principes uidentur in populo. s; nich
sapie. nich doctrine habent. et
nimia simplicitate pre stulti
sunt. cum autem hmus pacem.
& n intelleximus. speciosa pacis
luxurie & ocio dediti conticescent
bona pacis & auferentur i furo
re dni. unde cum dixerint pax &
securitas tunc repentinus super
ueniet i
teritus. [XXVI] A facie ire columbe

obtimatum gregis quia uastauit

— alij sr

dns pascua eo[rum]. & conticuerunt arua

ciosa. — dns.

pacis a facie ire furoris dni. Dereli

quo custodiente nemo audet ascendere.

hebraice socoth. — unde sps e impa

quit quasi leo tabernaculum suum.

ce letus eius. — e. unde leone. — iudeorum. ul omnium

quia facta est terra eo[rum] in deso

gentium. — uastantib; bestijs. — nabuch.

latione. a facie ire columbe & a fa

qui sub seruus dni dr. ul ierlm que leonis sui irata dolet pdicis.

cie ire furoris dni. In principio

... gnus ... autem maiora ...
... lite tech
... nunt.

subiecte colla
i pplo eius ? uiu
o ? fame ? peste.
nolu͞nt regi ba
dicentium uob
cium ipsi locum
ant in no͞ie m
am uos cu͞m p

erdotes ?c. Post gente
... ritib; loquitur ? pplo
... nam pphis annuncti
... eis. ? eiciam uos ?c. lo
... eadem que supra.

... uob dicent
... cito menda

Nota dei clementiam

... seruite reg
... hec in solitud

qui uerus ppha est

... rant ...

... que pdixerunt ope
... erunt. ? tunc iu
... bitur.

... in babilon
... erunt in babilonem

... od fecerit ...
... m in terra ...
... terram. ? hab

Ne credant legati ? reges

... ad sedechiam

... ipis. sedechie quos ? pphetis ? s...

... us suum in colla
sub iugo regis
... ere moueam
... locutus est d
... onis. Nolite au
... seruietis regi b
... uob. qm. n mit
... menda eius. ui
... uiu uaticinar
sacerdotes ? ad p
dicens. Hec dic
... dire uerba pph

que cum iechonia ... fuera

... e uasa dni reu
... m enim pphetant u

... pene uice ... tradite ne suscipian

... abylonis ut uiu
... et si pphe sunt.

... o occur ... Recte potest sic inostr...

... o exercituu

... istum inquo ost

... erelict
... uu. ? in domo
... h dicit dns exe

sedechia ... ciuitate ... ensa ...

nachio meo
mano generi omnia per dei gr
qui plas

nunc itaque ego
...
in manu na
servi mei. Insu
ut serviant
et eius in moderni
gentes et filio eius
ne putetur impium nab
donec veniat te
omnis hec enim ... xpo ... venit
tes multe et reg
quod non servierit
buch regi ba
lonis et quicu
que non curvaverit
collum suum su
go regis bab
et fame et peste vi
illam ait dominus
manu eius. Vos
prophetas vestros et divi
pheta daniel. et qui volatu au
mnes et augures
servientes. et vocibus fac
qui dicunt vobis
lius est sponte servire et ...
regi babylonis
quam necesse ...
mendacium ...
terra vestra et eiciam
vos ...

---

tatis est usque ... eius ...
ne nabuch servi ...

Omne genus animalium
enim omnia traduntur
subiciuntur ne fera
illi serviant cui servi
uerant.
...um fugiat ipsum a medicis ...
bus terre eius. Et
agni. Gens et

Hunc locum allegor
hystorie fugiens ...
tur de celesti ierusalem ...
res eius sponte ...
et descendere in babylo
di confusionem ...
in maligno et servi
lonio id est diabolo. si autem
gravia corpora porta
ros gladio fame ...
os homines sed demones
int. Nos simpliciter h
quamur ne cum h
ss involuamur.

Gentilium que sunt
divino spiritu firm

In hoc loco allegor
in celesti ierusalem pos
ne prophetas suos au
nos. Si serviant ...
hum [illegible]
cum [illegible]
parvulorum [illegible]
expleto fa...
mortali[illegible]
priam terram sua
accidit quoque ...
si terra ...

que remanſerunt in ciuitate hac. que non tulit nabuch
rex babilonis cum tranſferret iechoniam filium ioachim
regem iuda de ierusalem in babilonem. et omnes optimates iuda
et ierusalem. quia hec dicit dominus exercituum deus israel ad uaſa que derelic
ta ſunt in domo domini et in domo regis iuda et in ierusalem. In babilo
nem tranſferentur. et ibi erunt uſque ad diem uiſitationis ſue
dicit dominus. et afferri faciam ea et reſtitui in loco iſto. Et factum
et ſi non cum
eſt in anno illo in principio regni ſedechie regis iude. in anno XXVIII
ezechiele uaticinante in babilone ad eos qui cum iechonia fuerant tranſlati.
quarto in menſe quinto dixit ad me ananias filius azur
ut uidebatur populo. — in qua fiducialiter loquitur quia populo
propheta de gabaon in domo domini coram
proſpera pollicetur. et mendacia libenter audiunt. nec percipiunt que op
ſacerdotibus et omni populo dicens. hec
tata promittunt. — deſtruam.
dicit dominus exercituum deus israel. Contri

Lxx. pſeudo propheta manifeſtius. he
breum enim nebia prophetam ſonat.
non pſeudo prophetam. ſic fere ubique tranſ
ferunt. non uerbum ſequentes.
ſed ſenſum.

impium. — breue tempus gaudii in anxitudine augeret.
ui iugum regis babilonis. adhuc duo anni dierum. et
Ieremias dixerat etiam reliqua uaſa aſportanda hic affirmat aſportata eſſe reportanda.
ego referri faciam ad locum iſtum omnia uaſa domini que
tulit nabuch rex babilonis de loco iſto. et tranſtulit ea in ba
non uaſa tantum.
bilonem. et iechoniam filium ioachim regem iuda. et omnem
tranſmigrationem iude qui ingreſſi ſunt in babilonem. ego conuer
tam ad locum iſtum: ait dominus. conteram enim iugum regis ba
bilonis. Et dixit ieremias propheta ad ananiam prophetam in
oculis ſacerdotum et in oculis omnis populi qui ſtabant in domo
domini. et ait ieremias ananie. amen ſic
faciat dominus. ſuſcitet dominus uerba tua
que prophetaſti ut referantur uaſa in do
mo domini. et omnis tranſmigratio babilo
ne ad locum iſtum. Verumptamen au
Verumptamen. an. ii. hec. et c. — di uerbum hoc quod ego

Optat fieri quod ille mentitur. hoc
ſignificat amen. quo ſepe dominus in
euangelio utitur. et cupit preteri
ta proſperitate magis illum quam ſe ue
ra dicere. Vnde alius propheta. Vti
nam non eſſem uir habens ſpiritum et
mendacium potius loquerer.
Ionas autem contriſtatur. quia mentitus
eſt et arguitur a domino. utilius eſſe
mendacium quam tante ruinam
multitudinis. ne tamen uideatur pſeudo

Schaffners Rechen... für ... Statt Pro Anno
1599

pphe pbare vaticinium absq3 m
tientis iniuria sub alioꝝ exem
plo veritate asserit.

loquor in auribꝫ
tuis 7 in auribu

Potuit dicere menti
ris pplm decipis. pseudo
ppha es. s3 poterat ille in
ieremiam eadem retorquere. non ergo facit iniuriam lo
quitur q̄ ad ppham. q̄ n̄ solum nos pphe sumus. s3 fuerunt. alij multi ante nos ẏsaias. osee.
ioel. 7 amos. qui pphauerunt contra terras multas bellum 7 adversitatem 7 penuriam pnuntia
tes. alij quoq3 pacem 7 psꝑitatem
nuntiauerunt quos non adulati
o mendacij. s3 rerum exitus pba
uit. sic quoq3 me 7 te rerum exit9
examinabit. Dn̄s quoq3 p moysē
dicit q̄d ppha vaticinij fine mon
stratur. 7 notandum q̄d n̄ minan
citer. n̄ crudeliter. s3 fiducia ṽita
tis mentientē increpet 7 differt
in futurum ut qui audiunt ex
pectent exitum.

vniuersi ppli. pphe qui fuerunt ante
me 7 ante te ab initio pphauerunt
sup ?ras multas. 7 sup regna mul
ta de plio. 7 de afflictione. 7 de fame.
ppha qui vaticinatus est pacem
cum venerit verbum eius scietur p
pheta quē miserit dn̄s in ṽitate.

Considanda ieremie prudentie.
humilitas 7 patientia. pseudo p
pheta rebus facit iniuriam. contrit
de ceruice eius furcam q̄d n̄ fecis
set si ferrea eēt. Ieremias tacet 7 do
lorem dissimulat n̄ dum enim
quid diceret a dn̄o acceperat. 7 in quo
scriptura sc̄a tacite innuit. non
pphas tn̄ suo arbitrio loqui. s3 vo
luntate dn̄i maxime de futuris
quorum noticia solius dei est.

putatiue. vel furcam que lebat
Et tulit ananias ppha cathenam de col
in vadohach. putatiue. pphetia enim in scripturis sc̄is dicitur iux̄ opini
lo ieremie pphe 7 fregit eam. 7 ait a
onem illius tempor. quo gesta referuntur. n̄ iux̄ ṽitatem. rei. vnde ego
nanias ppheta in cōspectu omnis ppli
7 pater tuus dolentes querebamus te.
dicens. h̄ dicit dn̄s. sic cōfringam
iugum nabuch regis babẏlonis
q̄ cū iugum fuerit ...
post duos annos ... de collo omnium gentium. 7 abijt
... ieremias. 7 silen
ieremias ppheta ... [illegible]
tio deuorasset in furias. f̄cs est sermo dn̄i ad eum. n̄ ut singl verbis ad ananiam iudaico ... loqueretur. s3
domini ad ieremiam. postq̄m cōfregit cathenam ana
diceret. h̄ dicit dn̄s. q̄d cū ille diceret. s3 mendacium semp ṽitatem imitatur.
nias ppha. de collo ieremie dicens. vade 7 dic ananie. h̄
ostendit q̄d minorem penam recipiens maio

Et in hoc loco delirat allegoric
interpres. furcas 7 cathenas ligne
as appellans ethereaa 7 aerea cor
pora. demonum. s. 7 adūsariaꝝ
potestatum. ferreas uero nr̄a cor
pora grossiora que neruis ossibꝫ
carnibꝫq3 7 uenis cōfecta s̄t ut q
noluerint de celesti ierlm p qua
litate pecci minores subire cru
ciatus in cathenas nr̄oꝝ corpm
cōdempnentur. 7 infantie vagitus
pannoꝝ vincula sordesq3 sustineant 7 seruiant diabolo regi babilonis. i. mundi cum bestijs

dicit dn̄s. cathenas ligneas con
ris supplicij causa sit.
triuisti 7 facies p eis cathenas fer
reas. q2 h̄ dicit dn̄s exercituum deus
isrl. Iugum ferreum posui super
collum cunctaꝝ gentium istaꝝ ut
seruiant nabuch. regi babilonis

q. e. a.

et seruient ei. insuper et bestias terre [illegible] dedi ei. Et dixit ieremias propheta ad ananiam prophetam: audi anania non misit te dominus

ystorie seruatur sed iuxta quod erat. sed iuxta quod suo tempore putabatur. et ueritas

Non hic prophetam uocat quem missum a domino negat.

et tu fecisti confidere populum istum in mendacio. Idcirco hec dicit dominus. ecce ego emittam te a facie terre. hoc anno morieris. aduersum dominum enim locutus es. et mortuus est anania propheta in anno illo mense septimo.

terre. que in brutorum animalium corpore sunt religate.

Notandum quod ieremias passus iniuriam. non dum facto ad se sermone domini silet. postea uero missus a domino audacter arguit mentienti denuntians principium mortem.

ne quiescat sine domino.

hec. Si quando morimur de carceribus corporum liberamur. Secundum hoc quod male interpretantur heretici. educ de carcere animam. quomodo pro supplicio mors irrogatur.

forsitan in mense vii. qui requiem significare solet. ideo mortuus mentiuntur. ut de malis corporis liberetur. unde illud mors uiro requies est. nouimus nos autem corpora credentium esse templa dei. sicut sancti [illegible]

Hic libellus ieremie mittitur in babylonem ad eos qui cum iechonia translati erant. ut per occasionem regie legationis opus suum. et que a domino propheta compleret. et que a domino sibi iniuncta fuerant populo suaderet.

Misitice postquam de iherusalem. id est in ecclesia. propter peccata nostra electi fuimus. et traditi nabuchodonosor. de quo dicit apostolus. tradere huiusmodi sathane in interitum carnis etc. et alibi. [illegible] tradidi sathane ut discant non blasfemare. non debemus securi esse omnino certo corpore uel penitus desperare. sed primum edificare domos. non super harenam [illegible]

Et hec sunt uerba libri que misit ieremias propheta de ierusalem ad reliquias seniorum transmigrationis et sacerdotes et ad prophetas et ad omnem populum quem transduxerat nabuchodonosor de ierusalem in babylonem. Postquam egressus est iechonias rex et domina et eunuchi et principes iuda et ierusalem et faber et inclusor [illegible] in manu elasa filii saphan et gamaliel filii elchie quos misit sedechias rex iuda ad nabuchodonosor regem babilonis in babilonem dicens. hec dicit dominus exercituum deus israel. omni transmigrationi quam transtuli de ierusalem in babilonem. edificate

Et hec sunt etc. Intendit persuadere ne adquiescant pseudo prophetis. qui eis post breue tempus reditum in ierusalem promittebant. estimant se in babilone multo tempore moraturos.

Ad reliquias seniorum etc. Primo ad seniores. deinde ad sacerdotes. et prophetas. extremo ad omnem populum dei sermo dirigitur. uel secundum ordinem etatis. eius epistola proponitur.

[illegible] ob [illegible] in ereo [illegible] mebant. dominus deus de planta[illegible] in orienti. [illegible] paradisum. et posuit in eo lignum uite. de quo lignum uite est his qui apprehenderunt eam. etc. et uxores accipe quarum una sapientia est. de qua ait salomon. ama illam et seruabit te. et c. et alibi sponsam hanc exquisiui accipere michi etc. nec sufficit una coniux plures habere debemus. fortitudinem

xxix

Lars Mårtensons Räckenskap för Nyköpings Slott Pro Anno

1599

temperantiam atque iustitiam addamus. ut plures filios generemus. filias massas .i. bona opera. in ris .i. fidei unitati copulemus. et tales filios filiasque generantes multiplicentur. et destruentes ea que sunt parvuli et imperfectum virum crescentes. et audiamus scribo vobis patres quia cognovistis eum qui ab initio est. et cum apostolo dicamus per evangelium enim ego vos genui. Querimus ergo pacem ecclesie civitatis et terre nostre ut ad eam redire mereamur. de qua domini iudicio translati sumus. ut in confusione erroris habitaremus. Sic enim habebimus pacem consedanda vero domini clementia. pro inimicis quoque orare debemus. ut benefaciamus his qui oderunt nos.

Septuaginta anni et clam diu in seculi confusione et famur quamdiu requiem septenarii et numeri mereamur accipere. accepta pena deus impleat quod promisit. et reducat ad locum suum .i. ad ecclesiam. qui percutit ut sanet qui dabit nobis finem laboris et pacis. Invocabimus eum et orabimus et exaudiet.

...bitate et plantate hortos et comedite fructum eorum. Accipite uxores et generate filios et filias. et date filiis vestris uxores et filias vestras viris et pariant filios et filias. et multiplicamini. et nolite esse pauci numero et querite pacem civitatis ad quam transmigrare vos feci. et orate pro ea dominum quia in pace illius erit pax vestra. Hec enim dicit dominus exercituum deus israel. Non vos seducant prophete vestri qui sunt in medio vestrum. et divini... vestri. et ne attendatis ad somnia vestra que vos somniatis quia falso ipsi prophetant vobis in nomine meo et non misi eos dicit dominus. Quia ... dominus. Cum ceperint impleri in babylone .lxx. anni visitabo vos et suscitabo super vos verbum meum bonum ut reducam vos

Vel pomeria.

Hieremie quia prope est captivitas ierusalem imperatur ne accipiat uxorem ne faciat filios. Unde apostolus tempus breve est. superest ut qui habent uxores sic sint quasi non habentes. Si autem propter angustiam temporis habentibus usus uxorum tollitur quanto magis non habentibus ne accipiant imperatur.

Ibi.

eius.

Unde apostolus obsecro primum omnium fieri obsecrationes et orationes et postulationes et gratiarum actiones pro omnibus hominibus pro regibus et cunctis qui in sublimitate sunt ut quietam et tranquillam vitam agamus.

Tropologice non vos seducant prophete et pseudo prophete sunt qui preter spiritus sancti sensum scripturam exponunt. divini qui coniectura sue mentis incerta futurorum ... pronuntiant. somniatores ... aliud ... ne ... somniant ... mens non vigilat erroris sopore depressa. quibus dicitur surge qui dormis et illuminabit te christus.

Falsos prophetas et divinos et somniatores fuisse in babylone inter eos qui cum iechonia translati sunt ezechiele testatur. cum tunc hec epistola mittebatur non divinus ... le prophetabat qui quinto anno transmigrationis iechonie orsus est prophetare qui idem erat regni secethie.

Enim ceperint te stolide credere pseudo prophetis quia ... transmigrationem ... pollicentur vobis. per tempus enim vobis complebuntur .lxx. anni ... quam creditis.

Hendrich Jönsons Rekenſkap
for thett Toll och Accys han Opburitt
och Leuererett Baſſiet wid Nyborg Pro Anno 94

15 95

... n ſ faciam in conſummationem. ſz caſtigabo te in iudicio.
... ut iudicare. q̄ nec p̄prios: n̄ p̄ certo q̄ alienos. qui eni n̄ credidit
... ut tibi uidearis innoxius. Quia
... iudicatus eſt. i. p̄iudicatus in iuditium. ... Non michi qui fregi.
h dicit dn̄s. insanabilis fractura tu
a. peſſima plaga tua. n̄ eſt q̄ iudicet
iudicium tuum ad alligandum cura
... remouiq; te uetereris. q̄ uetum medicū offendiſti.
tionum utilitas non eſt tibi. Omnes a
... ſacerdotes. principes. uel angeli.
matores tui obliti ſunt tui te nō
... aliter amicus. alr̄ percutit inimicus. alr̄ p̄r. alr̄
quierunt. plaga enim inimici p
hoſtis. ... enī ut corrigat. iſte p̄cutit ut occidat. unde dn̄e ne in fu
... te caſtigatione crudeli. ppter
... Non mea uoluntate. ſz medicine curatione cogente.
multitudinem iniquitatis tue.
dura facta ſunt peccata tua. Quid cla
mas ſup contritione tua: Inſanabi
lis eſt dolor tuus ppter multitudi
... Non poſſunt ſanari
nem iniquitatis tue. ppter pecca
... mordaciſſimo. ... acutiſſimo quo putridas car
dura tua feci hec tibi. Propter
... inſanabiles amputarem.
ea omnes qui comedunt te deuo
rabuntur. ⁊ uniuerſi hoſtes tui
... ducentur
⁊ qui te uaſtant uaſtabuntur.
cunctoſq; p̄datores tuos dabo in
predam. obducam enī cicatricem
... ⁊ a uulneribz tuis ſanabo te
... dn̄s. q̄r eiectam uocauerūt
... ſyon. h eſt q̄ n̄ habebat requirē
Hec dicit dn̄s. Ecce ego conuertam

Symmachus ⁊ mundans n̄ mun
dabo te. aquila cū erudiero per
iudicium nequaq̄m innocentem
faciam. ⁊ hec eſt omnis munditia q̄ iudi
get miſ̄a dei. ⁊ nullus q̄uis ſcs
ſecurus p̄git ad iudicem q̄ nō
uam. ſ. ⁊ uetem hereſim que pu
tat in hac mortali carne ī aliquo
pfectum eſſe. ⁊ omnes ſimul iu
ſtorum poſſe uirtutes implere.

G. Quotiens deus peccatorem feri
endo corrigit ad hoc flagellum
emittit ut parcat. cū uero eius ui
tam in peccato p̄manentē feriendo
concludit flagella emittit. ſz n̄ par
cit. qui eni flagellum emiſit ut
parceret ad hoc q̄ndoq; emittit ut n̄
parcat. In hac eni uita dn̄s tanto
magis ſtudet ut parcat. q̄nto ī
magis expectando flagellat. unde
ego quos amo arguo ⁊ caſtigo
⁊ alibi. quem diligit dn̄s caſtigat.
flagellat autē omnem filium quem
recipit. de flagello autē dampnati
onis ſcriptū eſt. In opibz manu
um ſuarum conphenſus eſt peccator. ⁊
in ieremia plaga inimici p̄cuſſi te

Forſeit af Hendrich
Matzſons ... 96

Sub zorobabel h facta cognoſci
mus q̄ndo aſſyrios. i. niniuem
uaſtauere babylonij ⁊ chaldei.
⁊ ipſos medi ⁊ p̄ſe. ⁊ babylon de
ſtructa eſt. tunc ſyon cepit hēre
dn̄m requirentē. ⁊ obducta ē
cicatrix eius ſz plenius atq; per
fectius in xp̄o complentur.

Ecce ego conuertam ⁊ c. quod typ
p̄ceſſit in zorobabel ⁊ eſdra. q̄n
do reuerſus eſt pp̄ls. ⁊ cepit edifica
ri ciuitas in excelſo ſuo templumq;

observare religio. et c. que in esdra continentur: plenius atque perfectius iuxta in apostolis complentur.

Ludentium non secundum illud sedit populus manducare et bibere et surrexerunt ludere. sed secundum illud. ludebant ante archam domini.

conversionem tabernaculorum iacob.
et non potest abscondi civitas
et tectis eius miserebor et edificabitur
civitas super montem posita. et ut quicumque in populo
civitas in excelso suo. et templum
carnaliter fiebat in ecclesia spiritualiter compleretur.
iuxta ordinem suum fundabitur.
et dicentibus apostolis gratia vobis et pax.
et egredietur laus de eis. voxque lude
et ut totus orbis credat in christum. et gloriosa dicta sunt de te ci
tium. et multiplicabo eos. et non minuentur. et glorificabo eos
vitas dei. et apostoli. et abraham. ysaac. iacob. principes
et non attenuabuntur. et erunt filii eius sicut a principio. et ce
israelitici generis. et celestes potestates.
tus eius coram me permanebit. et visitabo adversum omnes
et christus de gente israel secundum carnem.
qui tribulant eum. et erit dux eius ex eo. et princeps de me
et ego pater. et dicens ego in patre et pater in me. et quia nullus
dio eius producetur. et applicabo eum. et accedet ad me. Quis
potest cor suum sic applicare deo vel ita patri esse coniunctus ut filius.
enim iste est qui applicet cor suum ut appropinquet mihi ait dominus.
et hoc in hebreo non habetur. et ex parte in israel hoc comple- tum cernimus. et ex toto in gentibus.
et eritis michi in populum. et ego ero vobis in deum. Ecce turbo
et demonum vel dei filium blasfemantium.
domini furor egrediens. procella ruens impiorum in capite conqui
et ierusalem evertetur
escet. Non avertet iram indignationis dominus donec faciat
cumdetur. vel penitus deleatur.
et compleat cogitationem cordis sui. In novissimo dierum in

XXXI

Opere completo cognoscitur artifex adepta sanitate medicine industria. Sic eversa ierusalem et abiecto populo intelligitur quod repulsio iudeorum salus sit gentium.

Longe dominus apparuit mihi et c. Quia offenderat dominum israel dicens. non habemus regem nisi cesarem. et venite interficiamus eum. et nostra erit hereditas. longe recesserat a deo. Ideo post multum temporis apparuit ei. Sicut tempore zorobabel et esdre cum rursum capti sunt. sed in caritate perpetua christus dilexit eum. et attraxit eum miserans. clementia enim non merito salvatus est.

Ut canas deo in electis omni carne malorum operum consumpta.

et impleta cogitatione mea requiescet
telligetis ea. In tempore illo dicit do
et furore meo super caput impiorum.
minus ero deus universis cognati
et non secundum carnem sed secundum spiritum. qui mente cernit.
onibus israel. et ipsi erunt mihi in populum. Hec
deum. et centum in quarum
dicit dominus. Invenit gratiam in deserto
turba salvatur ecclesia. et romano vel furoris do
populus qui remanserat gladio. vadet
mini. et qui iudicia spiritus domini cum prophetarum vocibus premisit.
ad requiem suam israel. Longe do
minus apparuit mihi. et in caritate perpetu
a dilexi te. Ideo attraxi te miserans
et hoc proprie in ecclesia. delirant qui auream atque gemmatam
rursusque edificabo te. et edificaberis
suspicantur ierusalem avariciam suam in ministerio urbis domini consecrantes.
israel. adhuc ornaberis tympanis tu
et cum gentium turbis.
is. et egredieris in choro ludentium. et adhuc

gnatione mea grandi ⁊ reducam eos
ad locum istum ⁊ habitare eos faciam
confidenter ⁊ erunt michi in populum.
(gloss:) In multitudinis credenti
⁊ ego ero eis in deum. ⁊ dabo eis cor
(gloss:) um erat cor unum ⁊ anima una. — Filialiter. be
unum ⁊ animam unam. ut time
(gloss:) atus uir qui timet dominum.
ant me uniuersis diebus ⁊ bene sit
(gloss:) No
eis ⁊ filiis eorum post eos. ⁊ feriam pac
(gloss:) uum testamentum.
tum sempiternum. ⁊ non desinam
eis benefacere ⁊ timorem meum dabo
(gloss:) Non more. — Sic liberum donat arbitrium ut timor qui retri
in corde eorum ut non recedant a me.
(gloss:) buitur ex gratia sit largitoris. — Dona mea diligam in eis. — Sal
⁊ letabor sup eis cum bene eis fece
(gloss:) uatis qui sunt creatura mea. Unde ⁊ gaudium est angelorum in celis sup uno peccatore penitentiam agente. — presenti ecclesia uel futura.
ro. ⁊ plantabo eos in terra ista in
ueritate. in toto corde meo ⁊ in to
ta anima mea. ¶ Quia hec dicit
dominus. sicut adduxi in populum
istum omne malum hoc grande
sic adducam sup eos omne bonum
quod ego loquor ad eos. ⁊ possidebun
tur agri in terra ista de qua uos
dicitis quod deserta sit eo quod non reman
(gloss:) Rationalis. — Simplex. homines ⁊ iumenta saluabis domine. — ut faciant
serit homo ⁊ iumentum ⁊ data sit in manus chaldeorum. agri
(gloss:) nobis amicos de mammona iniquitatis. ut recipiant in eterna tabernacula uos. — uiuentium. — crucis
pecunia ementur ⁊ scribentur. in libro. ⁊ imprimetur signum.
(gloss:) ⁊ uictorie. — Martyres ⁊ sanctorum chorus. — ubi domini fortitudo. — in qua uisio pacis ⁊ et
⁊ testes adhibebuntur in terra beniamin ⁊ in circuitu ihèru
(gloss:) na securitas. — ubi uera christi confessio. — de quarum una dicitur: non potest ciuitas abscondi supra montem posita. — que
salem. ⁊ in ciuitatibus iuda ⁊ in ciuitatibus montanis, ⁊ in ci
(gloss:) hebraice sephela. ut de profundo, ⁊ de depressis per camporum equalitatem ad summa egrediuntur. — hoc. uagebi.
uitatibus campestribus ⁊ in ciuitatibus que ad austrum sunt. quia
(gloss:) uel s. est meridies ⁊ plena lux ueritatis.

reliquiarum saluatur.

Cassiodorus. ⁊ dabo eis ⁊c. Manifeste prodit inicium nobis bone uoluntatis domino inspirante concedi. cum aut per se aut per exhortationem cuiuslibet hominis aut per necessitatem ad salutis uiam nos retrahit. uel transfert ⁊ perfectionem similiter ab eodem condonari. Secundum uero est ad exhortationem auxiliumque dei cuius uel remissius sequi ⁊ per hoc uel remunerationem uel supplicia promereri.

Quia hec dicit dominus ⁊c. hec iuxta litteram in tempore post reditum de chaldeis quando ad cyri regis imperium reuersus est populus iudeorum. Sed spiritualiter in christo ⁊ apostolis plenius completa sunt.

Rabanus. Supradictum est quod sedechias clausit ieremiam in atrio carceris quia uaticinabatur dicens hec dicit dominus. ecce ego dabo ciuitatem istam in manus regis babylonis ⁊c. Unde etiam clausus emit agrum a filio fratris patris sui. ibi etiam nunc secundo uerbum consolationis datur eidem de reditu populi.

Sicut uerba sunt saluatoris tristis est anima eius creditur qui dicit. potestatem habeo ponendi animam ⁊c. Si autem presens antropospathos est intelligendum sicut illud. festiuitates uestras odiuit mea anima.

xxxiii.

XXXIII

tibus compleas. — ascendens in altum captivam duxit captivi
convertam captivitatem eorum ait dominus. Et factum est verbum
tatem. dedit dona hominibus. — ubi sedechias clauserat
domini ad ieremiam secundo cum adhuc clausus esset in atrio carce
eum.
ris dicens. Haec dicit dominus. — cuius omnes servi sunt.
Qui facturus est et formaturus illud.

Supra dictum est. noli orare pro populo hoc et cetera. Nunc autem dicitur. clama ad me et exaudiam te. quia imminentem captivitatem eius avertere noluit ut omnino solverent penam peccati sui. postea vero reversionem non negavit quam modo promittit.

— ostendit quod
et paraturus dominus nomen eius. clama
— orationes prophetarum et sanctorum qui fuerunt in plebe dominus placatus sit. et
ad me et exaudiam te. et annuntia
revelavit eis reversionem interram suam que adhuc occulta
bo tibi grandia et firma que nescis.
latebat.
Quia haec dicit dominus deus israel ad do
mos urbis huius. et ad domos regis iuda que destructa sunt
et ad munitiones et ad gladium venientium ut dimicent cum
chaldeis et impleant eas cadaveribus hominum quos percussi in fu
rore meo et in indignatione mea abscondam faciem me
am a civitate hac propter omnem maliciam eorum. Ecce ego
obducam eis cicatricem et sanitatem.
et curabo eos. et revelabo illis deprecati
onem pacis et veritatis. et convertam conversio
nem iuda et conversionem ierusalem.
et edificabo illos sicut a principio. et emun
dabo illos. ab omni iniquitate sua
— in adventu christi.
in qua peccaverunt mihi. et propicius ero ini
quitatibus eorum cunctis in quibus deliq
— et
runt mihi et spreverunt me. et erit mi
chi in nomen et in gaudium et in laudem.
et in exultationem cunctis gentibus terre
que audierunt omnia bona que e
go facturus sum eis. et pavebunt et tur
babuntur in universis bonis et omni

Predicit quod sicut peccatoribus vindicta: ita penitentibus paretur medicina. ubi enim per indignationem domini iacuerant cadavera: ibi conversorum reedificabuntur tabernacula. cum bonorum omnium habundantia ut inde gloria domini predicetur. et laus et leticia in omnibus gentibus oriatur. Quod quidam ad resolutionem captivitatis chaldaice referunt. sed melius videtur ad christiana tempora referri. ubi spiritualiter dominus fidelibus suis universa bona tribuit. ut in omni pace et concordia conversentur. Unde pacem meam do vobis pacem relinquo vobis. et alibi. Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi. Sub vero finitimum de babylone redissent finitime gentes infestabant prohibentes reedificare templum et civitatem. In machabeorum quoque temporibus plurima adversa passi sunt. nec unquam plenam securitatem ... contra romanis ... ipsi sunt.

lech ethiopi dicens. Tolle tecum hinc .xxx.
uiros. et leva ieremiam prophetam de lacu an
tequam moriatur. Assumptis ergo abdeme
lech secum uiris ingressus est domum regis
que erat sub cellario. et tulit inde vete
res pannos. et antiqua vestimenta que conpu
truerant. et submisit ea ad ieremi
am in lacum per funiculos. Dixitque abdeme
lech ethiops ad ieremiam. Pone ue
teres pannos que hec scissa et putrida sub cu
bito manuum tuarum et super funes. Fecit ergo ieremias sic. et extra
xerunt ieremiam funibus. et eduxerunt eum de lacu. Mansit autem iere
mias in uestibulo carceris. et misit rex sedechias et tulit eum ad se
ieremiam prophetam ad hostium tercium quod erat in domo domini. et dixit
rex ad ieremiam. Interrogo ego te sermonem ne abscondas a me a
liquid. Dixit autem ieremias ad sedechiam. Si annuntiavero tibi nonne
interficies me [illegible] me [illegible]
sedechias rex [illegible] uiuit dominus qui fecit nobis
animam hanc si [illegible] in manus uirorum istorum
querentium animam tuam [illegible] ad sedechiam. Hec dicit dominus
[illegible]
rex regis babilonis uiuet anima tua
et civitas hec non succendetur igni et saluus
eris tu et domus tua. Si
autem non exieris ad principes regis babilonis tradetur civitas
in manus chaldeorum et succendent eam igni et tu non effugies de

Finland
1600
n:15

[...] rex sedechias ad ieremiam. Sollicitus sum propter iudeos qui
[...]gerunt ad chaldeos. ne forte tradar in manus eorum et illudant
[...] autem ieremias. et dixit ad eum non te tradent. Audi queso uocem
[...] quam loquor ego ad te et bene erit tibi et uiuet anima tua. quod si no
lu[...]eris egredi. iste est sermo quem ostendit michi dominus. Ecce omnes
mulieres que remanserunt in domo regis
iuda educentur ad principes regis babi
lonis. et ipsi dicent. seduxerunt te et preua
luerunt aduersum te uiri pacifici tui de

uoluptuosi consiliatores. *uiciorum. carnalium desideriorum. gressus*

merserunt te in ceno. et in lubrico pedes

opum. carnales concupiscentie.

tuos. et recesserunt a te. et omnes uxores

pii actus. *demones.*

tue et filii tui educentur ad chaldeos.
Et non effugies manus eorum sed in manu

diaboli et ire confusionis. *animam scilicet simul tecum.*

regis babilonis tenearis. et ciuitatem

inextinguibili.

hanc comburent igni. Dixit ergo sede
[...]as rex ad ieremiam. Nullus sciat uerba hec et non morieris. si
[...] audierint principes quia locutus sum tecum. et uenerint ad te et
[dix]erint tibi. Indica nobis quid locutus sis cum rege ne celes nos et
[non te] interficiemus. et quid locutus est tecum rex. dices ad eos. prostraui ego
[preces] meas coram rege. ne me reduci iuberet in domum ionathan
[et ib]i morerer. Venerunt ergo omnes principes ad ieremiam
[et in]terrogauerunt eum. et locutus est eis iuxta omnia uerba que preceperat
[ei re]x. et cessauerunt ab eo. nichil enim fuerat auditum. Mansit igitur
[iere]mias in uestibulo carceris usque ad diem quo capta est ierusalem.
[Et fac]tum est ut caperetur ierusalem anno nono sedechie regis
[i]uda mense decimo. uenit nabuch rex babilonis et omnis exercitus

Significat quod fluxa cogitatio.
uoluptuosi consiliatores in lubrico
[ca]rnalium desideriorum et ceno uici
[orum] gressus nostros opum demer
[se]runt. ac demersos uiderint a nob
[re]cesserunt quia perditis nullum consilium
[da]re possunt. quia hoc solum studebant
[ut] in peccati uoragine precipitarent.
[...]o consilio diuinarum scripturarum
[...] corrige et animas nostras a perdi
[cione] per penitentiam liberamur. nolu
[eri]mus cum uxoribus id est concupiscentiis
[carn]alibus et filiis id est prauis actibus
[ch]aldeos qui interpretantur
[de]mones educentur et in manu
[...] ire confusionis uincti trahe
[...] cum ciuitatem nostram id est carnem
[et] animam igne comburet in
[inextin]guibili.

stis dicentes. Faciamus vota nostra que vovimus ut sa-
crificemus regine celi et libemus ei libamina. Implestis
vota vestra et opere perfecistis ea. Ideo audite verbum domini om-
nis iuda qui habitatis in terra egypti. Ecce ego iuravi
in nomine meo magno ait dominus. quia nequaquam ultra voca-
bitur nomen meum ex ore omnis
viri iudei dicentis. Vivit dominus deus
in omni terra egypti. Ecce ego vi-
gilabo super eos in malum et non
in bonum et consumentur omnes
viri iuda qui sunt in terra egypti.
gladio et fame donec penitus consu-
mantur. Et qui fugerint gladium:
revertentur de terra egypti in terram
iuda viri pauci. Et scient omnes reliquie iuda ingredi-
entium terram egypti ut habitent ibi cuius sermo com-
pleatur meus an illorum. Et hoc vobis signum ait do-
minus quod visitem ego super vos in loco isto. Ut sciatis quia
vere complebuntur sermones mei contra vos in malum.
Hec dicit dominus. Ecce ego tradam pharaonem regem egypti
in manu inimicorum eius et in manu querentium
animam illius. Sicut tradidi sedechiam regem iuda in ma-
nu nabuchodonosor regis babylonis inimici sui et querentis
animam eius. Verbum quod locutus est ieremias propheta
ad baruch filium nerie cum scripsisset verba hec in XLV
libro ex ore ieremie anno quarto

Vivit dominus et cetera. Contradicit
propheta ex sermone domini. ne ultra
nomen eius vocetur ore iudeorum
in terra egypti. quoniam qui contra dei
preceptum illuc perfugerant protec-
tionem domini ibidem habere non
debeant. Mistice autem non vocatur
nomen domini ore hereticorum
in terra egypti. quia nec sermo
eorum nec oratio dum in errore sunt
accepta est deo. Non enim est laus
pulcra in ore peccatoris. Qui ergo in
errore perseveraverint: peribunt gla-
dio districti iudicii. Qui autem relic-
to errore de egypto in terram iuda
redierint penitentes et deinceps ca-
tholicam fidem tenentes salva-
buntur.

In quo sperastis.

Rudis adhuc ... Josephus rex egypti ...

Skatte och Mantals Register
Af Gotas Adeslar og Pellomnem [illegible]
[illegible] Skattar og Mantall
[illegible] Anno
1599.
[illegible]

tiorum cum fuisset a pugna reu
sus euocauit ioachaz ad se de ciui
tate syrie que dicitur emath. et
repente inuenit eum et se nouerat
eius ex eodem patre nomine ioa
chim tradidit regnum et prouincie
imposuit tributum. c. talenta ar
genti et unum auri. Joachim ergo
pecunias persoluebat. Joachaz autem
in egyptum deducitur qui mea mor
tuus est cum regnasset tres men
ses et dies x. Joachim uero mater uo
cabatur zabuz de ciuitate abuma.
hic erat natura iniustus et nequis
simus. neque circa dominum sanctus. neque
circa homines mansuetus. Dumque quar
tum regni haberet annum baby
lonie principatum. quidam nomi
ne hab nabuch accepit eodem tem
pore cum magno apparatu ad car
cham ciuitatem uenit que est circa
eufraten pugnaturus contra regem
egyptiorum nichan. sub hoc enim
syria erat uniuersa. dumque cog
nouisset rex babylonie uoluntatem
nichan penitus non expauit. sed cum
magno brachio ad eufraten uenit.
Qui facta congressione uictus est.
et multa milia amisit. transiens
autem eufraten babilonie rex om
nem syriam usque ad pelusium ce
[illegible] iudeam. Quarto autem
anno [illegible] qui erat octauus
[illegible] contra iudeos cum ma
gno exercitu castra metatus est
tributa exacturus a ioachim
[illegible] diminaturus. Ille uero
[illegible] eius pacem hab

[illegible]

ioachim filii iosie re
gis iuda dicens. hec
dicit dominus deus israel.
ad te baruch. dixi
sti. ue misero mi
chi quoniam addidit
dominus dolorem. do
lori meo. labora
ui cum gemitu
meo et requiem non
inueni. hec dicit do
minus sic dices ad eum.

intolerantia passionum
quas excepturus erat ba
ruch expauit captiuita
tis calamitatem que tem
pore ioachim filii iosie re
gis iminebat. unde con- iuda
queritur dolorem addi
tum dolori suo cui respo
sum est a domino quia sup
flue querant sibi pace
totus populus laboret sub fa
sce tribulationum. signi
ficat autem eos qui in pres
sura tribulationum uel
persecutionum quibus
in presenti ecclesia grauatur
pusillanimitate titubat
querentes consolationem
que in futuro promittitur.
unde uos autem contri
stabimini. sed tristicia uestra
uertetur in gaudium.

Ecce quos edificaui ego destru
o. et quos plantaui ego euello. et
uniuersam terram hanc. et tu que
ris tibi grandia: noli querere quia
ecce ego adducam malum super
omnem carnem ait dominus. et dabo ti
¶ quasi tribi non perdabis.
bi animam tuam in salutem in om
[illegible] ad quecumque perrexe

[illegible]
[illegible]
[illegible] contra eum
[illegible] egypti

[illegible]
[illegible] egypti [illegible]
[illegible] egit de
hinc ad [illegible] gentes et pro
maria s. i. ad egyptum palestinos moabitas ad filios samon. ad
ydumeam ad cedar. ad elam. tan
dem ad babilonem et ad terram
caldeorum. uerbum domini
prophetat ut sciant quod contra eos [illegible]

Uerbum quod
factum est ad
ieremiam pro
phetam contra
gentes ad egyptum aduersum
exercitum pharaonis nechao regis e

gipti qui erat iuxta flumen
eufraten in charchamis quem per
cuſſit nabuch rex babylonis
in quarto anno ioachim filii io
provincie.
ſie regis iuda. Preparate ſcutum
et clipeum. et procedite ad bellum. Iungite equos et aſcen
dite equites. ſtate in galeis. polite lanceas. induite
Egiptios.
vos loricis. Quid igitur? Vidi ipſos pavidos. et terga
vertentes. fortes eorum ceſos et fugiunt conciti. nec reſpe
xerunt. terror undique: ait dominus. Non fugiet velox. nec ſal
vari ſe putet fortis ad aquilonem iuxta flumen eufr
Egiptius. habundan
aten victi ſunt et ruerunt. Quis eſt iſte qui quaſi flumen
tia preliorum. Super. verſim. v. terram chaldeorum.
aſcendit et veluti fluviorum intumeſcunt gurgi
quaſi
tes eius. Egiptus fluminis inſtar aſcendit. et ve
in eam et terram chaldeorum ſe operire et diſpergere iactabat.
lut flumina movebuntur fluctus eius et dicet.
babilonem et civitatem vel terram.
aſcendens operiam terram. perdam civitatem et habita
provincie.
tores eius. aſcendite equos. et exultate in curribus.
Superbi quaſi in potentia propria confidunt. et vicinis principibus. egipto. et ethiopia et cetera.
et procedant fortes. ethiopia et libies tenentes ſcu
tum. et lidii arripientes [illegible]
tes ſagittas. Dies autem ille
domini dei exercituum. dies ultionis
ut ſumat vindictam de inimicis
ſuis. Devorabit gladius et ſa
turabitur et inebriabitur ſanguine
eorum. victima enim domini exercituum.
in terra aquilonis iuxta flumen eu

victatem fecerunt. et quam vindic
tam paſſuri ſunt. Primum ergo
ad egiptum que maxime inde
is in ſcandalum fuit. ſermonem
convertit. ſignans quando hec locutio
facta eſt. quarto ſcilicet anno ioachim
filii ioſie. quando pharao nechao
rex egipti in charchamis cum nab
uch pugnavit et ſuperatus eſt.

[illegible]
primeus omnibus diſponam con
tra civitatem dei. bella. porte enim
inferi [illegible]
ultionis [illegible]
bit carnes de quo dicitur. Inebri
abo ſagittas meas ſanguine
et gladius meus devorabit carnes
et erit victima domini in terra aqui
lonis iuxta flumen eufraten. id eſt flu
xum ſeculi et voluptatis. curat
dominus [illegible] eius qui ſo
lium ſuum poſuit ad aquilonem.
ut mittat eos in ſtagnum
ignis et ſulphuris.

1590
N° 2.

Tolle resinam. greci rectinam vocauit. Reti enim dr̄ quicquid manat. Sit autē lacrima sudorque lignorum exaltata. ut cerasi. lentici. et hui. prima resina ē therebinti na omnium p̄stantior. hanc gignit arabia. iudea. syria. cyprus. et affrica et insule ciclades. sc̄da ē lentiscina que mirtin uocatur. hec et chio insula deportatur. tercia pinalis. quarum alia pictines. alia picticine. alia liquida. alia arida. et afferuntur ex colophonia. vnde et nomen colophonia resina sumpsit. resina autē apta ē lesis corporibus et in medicina ponitur. Unde. numquid resina non est in galaath. resina ergo pro penitentia ponitur et medicamine conuersionis ad deum. Unde hortatur p̄pha egiptum et eius fines prouincias ut agant p̄niam alioquin a falsis diis frustra medicamina expectant quia non accipient ab eis sanitatē sed confusionem.

fratrem. Ascende in galaath et tolle resinam uirgo filia egipti frustra multiplicasti medicamina sanitas non erit tibi.

¶ Cum frustrato solatio p̄dolo-

Audierunt gentes ignominiam tuam et ululatus tuus repleuit terram. Quia fortis impegit in fortem et ambo pariter cō-

rum coram hostibus corruit et mutua clade fortis cum forti cecidit. sic heretici qui semper discordes uariatio errore uersantur. alterutrum se se lacerantes non uictoriam uirtutis accipiunt. sed errore captiui pariter in foueam perditionis caduut.

ciderunt. Verbum quod locutus ē dn̄s ad ieremiam p̄pham super eo quod uenturus esset nabuch rex babilonis et percussurus terram egipti. Annuntiate egipto et auditum facite in magdalo et resonet in memphis.

¶ Ciuitas et magicis actibus dedita. ¶ metropolis est egipti.

Sed intaphnis dicite. Sta et p̄para te quia deuorabit gladius ea que per circuitum tuum sunt. Quare computruit fortis tuus. non stetit quoniam dn̄s subuertit eum. Multiplicauit ruentes ceciditque uir ad proximum suum et dicent surge et reuertamur ad populum nostrum ad terram natiuitatis nostre. a facie gladii columbe. Vocate nomen pharaonis regis egipti tumultum adduxit tempus. Viuo ego inquit rex dn̄s exercituum nomen eius quoniam sicut thabor in montibus et sicut

¶ p̄dolum s. pharao. ¶ Quia ipsis eius inmanum hostium traditus. ¶ Sicut hortari se debuerant ad pugnam sic hortantur ad fugam. ¶ sic nabuch qui structus animi corde uictoriam deo ascribendam ascribit diis suis. ¶ belli. ¶ tempus. ¶ hec ē eius captiuitatione locorum frugi feror. quia in mari submersorum gaudent egiptiorum.

Mons est ad quem septimo die uenit iacob de charran fugiens. ē autem ad regionem phenicis et arabie collibus. libano copulatus extenditur usque per desertum usque ad transitum iordanē ubi habitauit seon rex amorreorum. cecidit autē in sorte filiorum ruben et gad et dimidie tribus manasse.

Quasi uos qui audistis uaticinium meum nuntiate pharaoni. quia p̄pe ē tempus et tumultus belli.

Thabor. terminus est zabulon

grassaretur.

manib; dissolutis p aduentu diei
in quo uastabunt^r omnes philis
tiim et dissipabit^r tyrus et sydon. cum
omnib; reliquis auxiliis suis. De
populatus est enim deus palestinos

Ostendit tyrum et sydon etiam ad pa lestinos attinere. licet tyrus in sor tem neptalim ceciderit et sydon ter minus chananeorum in sorte aser. q; n eam possedit ut eius hostes expel lere n ualuit.

In qua habitabant capa doces p^r stinis cultorib; in fertur... [illegible]

reliquias insule ca
ppadocie. Venit
caluitium super
gazam conticuit
ascalon et reli
quias uallis ear.
Usquequo concide
ris o mucro dni
usque n quiesces.
ingredere in uaginam tuam re
frigerare et sile. Quomodo quiescet

Venit caluitium etc. Hereticis et scismaticis et omnib; eccle hostib; plagam uenturam signat qui ex confessorib; spirauerunt insidias. itu lerunt bella. et incensore diabolo multa psecutionum genera adex [illegible] ... philisteos ... angustia ... ascalon ... [illegible]

cum dns preceperit ei aduersum ascalonem et aduersum
maritimas eius regiones. ibique condixerit ei. ad moab.
h dicit dns exercituum deus isrl. Ue

Ue sup nabo. q. ua. e. etc. predicat uastatione babi loniorum sup moab uentu ram. et sup eius urbes in clitas ut qui hostes fu erunt ipsi dei et derisere eum uastentur in deri sum ceteris nationib; o. unde insequentib; fuit e nim tibi in derisum isrl. q. inter fures repisses.

sup nabo qm ua
stata e. et confusa e.
Capta est caria
thiarim confusa
e fortis. et tremuit
non e ult exulta

Ue sup nabo. et e. Sicut e circum cisio carnalis. et spualis. sic moab; carnalis et spualis. moab in ppe de pre. l aqua patina. tanqm deice ssta ebrietate conceptus qui absen te et nesciente pre. Rex moabitar balaam ariolum ad maledicen dum inuitauit. quod et moab hunc certa pphauit. Orietur stella ex ia cob. et consurget ho in isrl. et pcutiet principes moab. Signat autem mo ab sapiam scl'arem. de qua dr pdam sapiam sapientium que auctore

Skatte Mantal Bogaman
tal Saköris och Odis Spannmåls Längd
medh Copier aff breff och Quittentzier
aff Laxwes och Taipall Sochner
Pro Anno 1 5 9 7.

Finlandh
1597.
A:o 2
Reg: 2

ſui ſenſum habet que ex dei cogita
tione generatur. Videtur quidem de pa
tre naſci. ſed quia adulter eſt et adulſa
rius ipſo dei. de inceſtu et ſpelunca
et nocte generatur. Unde in nocte per
it. i. ſecundum yſaiam in errore l. ſempiterno.
ſicut egiptus. a uigilia matutina. i.
nocte fluctibus obruti ſunt. et loth
de ſodomis nocte pereuntibus uenit
in ſegor. et ortus eſt ei ſol. Hinc yſ
aias quia nocte uaſtata eſt ar. con
ticuit moab. ſlorandus autem quia nabo
interpretatur ſeſſio. uel prophetia. cariathiarim
ciuitas. l. uilla ſiluarum. eſebon.
cogitationes. luith. gene. orona
im. foramen meroris. quia ergo omne
dogma contrarium ueritati abſque in
ſpiratione dei de humano ſenſu
in erroris tenebris naſcitur: nocte
uaſtatur. et argumenta eius. i. muri
eccleſiaſtico ſermone deſtruuntur.
ut eterno ſilentio conticeſcant. fac
tio eorum ad penitentiam. et lacrimas uen
tura ſuper nabo. i. prophetiam uel ſeſſio
nem magiſtroſ. ſ. eorum et ſuper cariathi
arim ubi non ſunt arbores fructu
oſe ſed ſaltus infertilis erit ulula
tus et planctus et omnia eloquentie or
namenta tollentur. ut nudi rema
neant et deformes et ſiquid uiri
litatis habere uidebantur in barbarum
ſuum auro eccleſiaſtico effemina
tum et debile comprobetur. accingentur
ſacco penitentie. et ſuper tecta et dogmata
in quibus ſe ſublimes credebant.
et in plateis ſpacioſe uie que ducit
ad mortem erit ululatus. nec aſ
cendent per ſuperbiam ſed deſcendent
in fletum. tunc intelligent omnes
cogitationes ſuas uanas quia interpretatur
eſebon. et caſurum aſcenſum ſu
perbie. ut uox eorum audiatur uſque
ad opera mala que fecerunt. et man
datum quod putabant de propria ſe con
feſſione dampnantes. Cumque ege
rint penitentiam pluith. i. generationum
lacrimas ad altare conſcendant. et
qui meroris foramine interiori cla
morem contritionis leuent ad dominum
dicentes. ſacrificium
deo ſpiritus contribu[latus]

ex patre uel agri paterna.
[Exultatio]no. In moab contra
Ciuitas ſeon regis amorreorum. — cogitationes.
eſebon cogitauerunt
Unde egreſſus eſt ignis de eſebon et flamma de medio ſeon.
malum. Venite et diſperdamus
eam de gente. Ergo ſilens conticeſces
ſequeturque te gladius. Vox clamoris
foramen meroris.
de oronaim, uaſtitas et contritio ma
prouincia arabum.
gna. Contrita eſt moab. Annunciate
clamorem paruulis eius. Per aſcen
gene interpretatur
ſum enim luith plorans aſcendet
ciuitas ſcilicet itineris quod ducit ad aſſyrios.
in fletu, quia in deſcenſu oronaim
hoſtes ululatum contritionis au
dierunt. Fugite.
perimte moab.
Saluate animas ue
myri
ſtras, et eritis quaſi mi
ca arborem humilis.
rice in deſerto. Pro
eo enim quod habui
ſti fiduciam in
Dialecticis diſputationibus. — Sapientia ſecularis.
munitionibus tuis et in theſauris
Ab eccleſiaſticis qui muniuntur ſcuto fidei et ſcuto pu.
tuis, tu quoque capieris, et ibit cha
gnant ueritatis. — figmenta hereticorum uel philoſophorum que colunt quaſi pro ydola. — cultores.
mos in tranſmigrationem, ſacerdotes
miniſtri.
eius et principes eius ſimul. Et ueniet
eccleſiaſticus. — ſecularis ſcientie munitione.
et predo ad omnem urbem, et urbs
Quia omnis paruus intellectus captiuabitur. — falſe
nulla ſaluabitur, et peribunt ual
humiliationes. — ficte uirtutes.
les, et diſſipabuntur campeſtria

eum hunc yſaias. Omnis
moab et cetera. Eſt autem moab
prouincia arabum. nabo
ciuitas nobilis in qua erat
chamos ydolum quod et bel
phegor.

Saluate animas ueſtras et cetera. Cum
uolunt ſaluare animam ſu
am fugiant uerſutam doc
trinam philoſophorum
et hereticorum non certus eſt
introitus et per humilitatem confeſ
ſionis agant penitentiam erro
ris in deſerto diſtricte ab
ſtinentie maneantque
in ſimplicitate et ueritate ca
tholice doctrine.

Date florem moab et cetera. Qui in inuentione humana et in ſeculari ſcientia florere

·innuet· vel aromatis s[ecundu]m alios. cum enim capta est a regibus iudeorum damas

[Hi]mum audierunt turbati sunt

cus cui imperabat aretha filius capta est.

in mari sollicitudine quiescere non

potuit. Dissoluta est damascus

versa in fugam. tremor apprehen

quia per peccata penitentem.

dit eam. angustie et dolores te

quia ut parturiat spiritum salutis sibi

nuerunt eam quasi parturientem. Quo

nouarum operum fructum pareret.

modo dereliquerunt civitatem lau

dabilem urbem letitie? Ideo cadent

iuvenes eius in plateis eius. et omnes

viri prelii conticescent in die illa

ait dominus exercituum. et succendam i

gnem in muro damasci. et devora

bit menia benadab ad cedar et

Mystice cedar quod interpretatur tenebre vel tenebrosus. et asor i. sagitta luminis hereticos significant. unde tenebrosa sunt sinagoge dogmatis sui, sagittas luminis fingentes. qui se simulant filios orientis cum filii tenebrarum

ad regna asor que

percussit nabuch

rex babilonis. Hec

dicit dominus. Surgite

quia agarem set sub usurpato nomine

et ascendite ad ce

saraceni vocantur. et habitant totam per similitudinem de quibus propheta dicit latereque

dar et vastate filios orientis. nagarene

argei. quia synagogas. quia credentium

Tabernacula eorum et greges eorum ca

quia mortificata peccatorum. quia flexerunt se

pient pelles eorum et omnia vasa eorum

quia brutos gregi pro peccatorum deformatos

et camelos eorum tollent sibi. et voca

bunt super eos formidinem in circu

quia irruentibus spiritualibus chaldeis.

itu eius. Fugite abite vehemen

quia peccatoribus. quia latitantes.

ter in voraginibus sedete qui habitatis

iam verba continet damascus

vero regalis quondam civi

tas fuit et in omni syria princi

patum tenuit. nec dum floreret antiochia a laodochia et apamia quas post alexandrum auctas esse novimus. quare ergo x. tribubus contra iudam prebebat auxilium. spiritualiter vastitatem aba bylonis in uniuerso significat.

Damascus interpretatur poculum sanguinis. aut sanguinem bibens. aut sanctificium que omnia ethnicis conueniunt qui ante fidem christi amici erant sanguinis et crudelitatis. et opera agebant digna planctu. et sacco in libro dierum narrat hystoria quod impleto anno ascendit contra ioas regem iudeorum exercitus syrie. venit ierusalem. et omnes principes eius interfecit. cunctamque predam miserunt regi damasci. quia cum parvus venisset deus tradidit in manus eorum multitudinem magnam eo quod dereliquissent dominum deum patrum suorum. post finem eius annum acceptabilem in quo et evangelium predicatum est. ascendit de damasco gentium exercitus spiritualis unitis contra iudeam et ierusalem quia dereliquerunt dominum. et omnes eorum leges et pharum abstulerunt divitias et miserunt regi damasci viri ecclesiastici. quia ad operationem tocius mundi fideles adhuc pauci erant quia dominus tradiderit ierusalem in manus eorum. quia dereliquerunt dei filium quem per prophetas ante predixit. ergo damasci ergo vocatio gentium significatur que prius amantes sanguinem postquam in christum crediderunt pristine conuersationis civitas esse desierunt. unde ysaias. Et erunt sicut acervus lapidum in ruina. Quoniam enim acervus lapidum de dispersis lapidibus cumulatur sic de omnibus acervus credentium congregatur unita ruina iudeorum credentium dum gentes surgunt.

(Sagittam luminis. Metropolis illius gentis. — Diabolus. — Confusionis eterne.)
Asor ait dominus: Iniit enim contra vos Nabuchodonosor rex Babylonis con-
(Vel astuciae.)
silium, et cogitavit adversum vos cogitationes. Consur-
gite et ascendite ad gentem quietam et habitantem confidenter
(Sapientie. — Vere defensionis.)
ait dominus. Non hostia nec vectes ei.
(Absque deo.)
Soli habitant. Et erunt cameli eorum in di-
(Demonibus. — Stultorum.)
reptionem, et multitudo iumentorum
in predam. Et dispergam eos in omnem
(Doctrine. — Extremos. s. se privatos crinibus viciorum arbitrantes.)
ventum, qui sunt attonsi in co-
(Omnia demones undique vobis inducam ex primo aere volitantes. — Et inferni.)
mam. Et ex omni confinio eorum adducam interitum super eos,
(Demoniorum. — Deserta. Et adeo.)
ait dominus. Et erit Asor in habitaculum draconum, deserta us-
(Ecclesiasticus.)
que in eternum. Non manebit ibi vir, nec incolet eam fi-
(Vere rationalis.)
lius hominis. Quod factum est verbum domini ad Ieremiam prophe-
tam adversum Elam in principio regni Sedechie regis
Iuda, dicens. Hec dicit dominus deus exercituum deus Israel.
(Elamite despicientes vel temptantes interpretantur et significant persecutores ecclesie.)
Ecce ego confringam arcum E-
lam, summam fortitudinem eorum.
Et induam super
Elam quattuor ventos
a quattuor plagis
celi, et ventilabo eos in omnes ventos istos. Et non erit ad quam
(De regno eius.)
gentes non perveniant profugi Elam. Et pavere faciam Ela-
(Demonibus.)
coram inimicis suis et in conspectu querentium animam
(De quo dicitur: Domine ne in furore tuo arguas me, etc. 2 Cor. 10.)
eorum. Et adducam super eos iram furoris mei, dic̃ dn̄s.
Et mittam post eos gladium, donec consumam eos.
Et ponam solium meum in Elam, et perdam inde reges et
(Quia persecutoribus mortuis multi convertentur ad fidem. — Et ad ...)
principes, ait dominus. In novissimis autem diebus reve-

Hec omnia Sarracenorum persone gentem significant qui in tentoriis manent. Et non coeguntur sedes habitare, et armenta multa et pecora camelorumque greges. Sed non habebant hostia nec vectes, non enim versantur in urbibus sed in solitudine, et hii omnes a Babyloniis sunt deleti.

Ecce ego confringam etc. Elam est regio Persidis, unde Elamite. Predicit enim propheta Persis et Medis licet Babyloniam vastaturi regnum quoque Chaldeorum destruxerint quos per Macedones destruendos. Sed Elam enim cetera regna principatibus corripuit, hoc regnum imperium in urbe regnavit.

Et induam super Elam etc. Mittet enim Filius hominis angelos suos a quattuor ventis celi, ut colligant omnia scandala

[illegible] Ab ira dom[ini] [illegible]

[illegible] O[mnis]

nis qui transibit per babilonem stupebit [illegible]

[illegible] plagis eius. Preparamini [illegible]

[illegible] omnes qui [illegible]

[illegible] iaculis [illegible]

[illegible] fundamenta [illegible]

[illegible] destructi sunt [illegible]

[illegible] ultionem accipite de ea sicut fecit [illegible]

Disperdite [illegible] de babilone et tenentem falcem

in tempore messis a facie gladii co-

lumbe. Unusquisque ad populum

suum convertetur et singuli ad terr[am]

[illegible] fugient. Grex [illegible]

[illegible] eiecerunt eum.

Primus comedit eum rex assur [illegible]

iste novissimus [illegible]

Nabuchodonosor [illegible] Columba scilicet [illegible]

[illegible] nabuch[odonosor] [illegible] fortendo.

Theglaphalasar [illegible] et sennacherib qui x tribus in mon[tibus] [illegible]

[illegible]

[illegible] fine [illegible] cum [illegible] dicitur [illegible] seducebat gentes [illegible] instaguntur [illegible] ypharis [illegible] [illegible]

[illegible] bonus [illegible] et curat peccatum [illegible] alligabit [illegible] vulnus ipsius et sanabit [illegible] eius et absterget [illegible]

In diebus illis et in tempore illo ait dominus queretur iniquitas israel et non erit. et peccatum iude et non invenietur. quoniam propitius ero eis quos reliquero. Super terram dominantium ascende et super habitatores eius visita. disperde et interfice que post eos sunt ait dominus. et fac iuxta omnia que precepi tibi. Vox belli in terra et contritio magna. Quomodo confractus est et contritus malleus universe terre. Quomodo versa est in desertum babylon in gentibus. Illaqueavi te et capta es babylon et nesciebas. Inventa es et apprehensa quoniam dominum provocasti.

Super terram dominantium [illegible] mystice scilicet [illegible] perpetratur [illegible] regnum [illegible] student [illegible] pessima [illegible] et dispdant de civitate domini omnes operarios [illegible]

Quomodo versa est [illegible] babylonis intelligitur [illegible] confusionis [illegible] ergo [illegible] babylon [illegible] gentes [illegible] deserto [illegible] an figuraliter dicit [illegible] animam [illegible] ierusalem [illegible] visionem pacis [illegible] babylon [illegible] unde [illegible]

Malleus universe terre diabolus est [illegible] curat de malleo [illegible] adamantinos [illegible] historia [illegible] supplicem [illegible] in conspectu eius consistens [illegible] adamantinum [illegible] malleus et incudes. unde [illegible] verbo dicitur de hiis [illegible] malleum [illegible] autem [illegible] de malleo et incude [illegible] splendescit [illegible]

[illegible] malleum autem universe terre non potuit confringere. [illegible] nec ante eum abraham nec post eum iosue. nec quisquam [illegible] christus ante confregit. quod admirans ait: quomodo confractus [illegible] primo confractus. deinde contritus. quando dicit ei [illegible] Omnia tibi dabo si procidens adoraveris me. [illegible] confregit eum. cum non recessit ab eo usque ad tempus [illegible] [illegible] a domino [illegible] ad perfectum venimus.

[illegible]

est ppl's. Exsiccatum est fenum.
(meus in principio. ut colo[...]

et cecidit flos: uerbum autem dei
nostri stabit in eternum. Super mon-
tem excelsum ascende tu qui euan-
gelizas syon: exalta in fortitu-
dine uocem tuam qui euangeli-

est ibi: et assur absque ulla ca[usa]
calumpniatus est eum. Et
quid michi est hic. dicit dominus.
Quoniam ablatus est ppl's meus
gratis. Dominatores eius ini[que]

[…]amus. Neque enim fas
[…]e tristicie, ubi na-
[…] vite. Nemo ab hu-
[…]s alacritatis participacione
[…]cernitur. Una cunctis leti-
[…]communis est racio. Exultet

Ab exultationibus angelis. Nas-
cente domino gloria in excelsis
deo canitur. Debet ergo ine-
narrabili pietatis opere quan-
tum letari debet humilitas
hominum, cum tantum [illegible]

manes: esse cepit extempore
universalis dns. servilē for
mā obumbrata maiestatis sue
dignitate suscepit. Inpassibilis
deus. non dedignatus est h esse
passibilis. et inmortalis mortis

longa morietur tibi in cinere
pulvere dissoluto. cum iam n[illegible]
[illegible] ulla inimici p[illegible]
ne [illegible] potestas dira [illegible]
longinquo ad [illegible]
[illegible] gloriosa [illegible]

minandū in lege potius est p
peccatū quam in mandatū. Est
patre ab eterno tibi. [illegible] usc
a q̄ peccatū nō cadit. Est i
[illegible] sed [illegible] corrupte
lam [illegible] in mandatū [illegible]

mus. et nolumus etiam. Os
lomniū tante sibi conscius n̄
dicā glorie sed uel innocentie. Ma
num in animadventis [illegible]niter
admittit. [illegible] que nō ra
pitt [illegible]anum [illegible] soluentur.

thecas eius scrutantium eam. et speluncam. et dissipate eam. ut non sint eius reliquie exsiccata te omnis fructus eius. ut descendant in occisionem. Ve eis. quia veniet dies eorum tempus vindicte eorum. ut ait apostolus. protulit in multa patientia vasa ire preparata in perditionem super vasa misericordie et cetera. Alii ergo vasa misericordie. alii vasa ire. pharao et egyptii vasa ire. paulus qui prius insaniam persecutus est. et de iudeis ac gentibus credentes vasa misericordie. Sunt ergo in thesauris dei vasa ire. Scriptum est enim aperuit dominus thesaurum suum et protulit vasa ire sue. Thesaurus domini ecclesia est in qua sepe latent homines qui sunt vasa ire. Veniet ergo tempus quando aperiet dominus thesaurum. ecce nunc enim clausa est et vasa ire cum vasis misericordie inhabitant. palee cum frumento et pisces mali cum bonis qui in rete ceciderunt que cum aperuit in iudicio. [illegible] vasa ire [illegible] vasa misericordie [illegible] dicentibus de vasis ire exierunt ex nobis. sed non erant ex nobis et cetera.

Vox fugientium vel re salvatorum qui evaserunt de babylone et cetera. Utinam sit et ita vox o catheci minum fugientium de babilone et fugientium. scilicet vicia et peccata. vox eorum

Aperuit dominus thesaurum suum *(ecclesiam.)* et protulit vasa ire sue *(peccatores.)* quoniam opus est domino deo exercituum in terra chaldeorum. *(eorum scilicet qui stellis ascribunt qui in terris fiunt.)* Venite ad eam ab extremis finibus *(dissipatores spiritualis babilonis.)* aperite ut exeant qui conculcent eam. *(predicatores.)* Tollite de via lapides *(babilonis.)* et redigite in acervos. et interficite eam *(vicia scilicet confusionis viciorum.)* nec sit quicquam reliquum. Dissipate universos fortes eius *(fortitudinem et fortiora vicia.)* descendant in occisionem. Ve eis quia venit dies eorum tempus visitationis eorum. Vox fugientium *(de hissyphat qui mores patrios reliquerunt et leges gentilium.)* et eorum qui evaserunt de terra babylonis

Idem aperuit dominus thesaurum et cetera. In iudicio aperiet dominus thesaurum. extra thesaurum vasa peccantia. non sunt vasa ire. sed minora. Servi enim sunt ignorantes voluntatem domini non facientes. Qui autem ingreditur ecclesiam. aut vas ire est. aut misericordie. qui foris est. nec misericordie nec ire. aliud ergo nomen eius inquiro. opus inquit domino virtutum in terra chaldeorum est. sed diversos intellectus secundum verum locus multipliciter dicitur vel nominatur et quomodo differenti ratione res plura habet vocabula cum in subiacenti sit unus varius autem in virtutibus. sic pro malicia generis humani terrena negocia cum unum sint in subiacenti. Intellectus diversitate sunt plurima. Unum enim subiacens est res secundum alio intellectu medicus. Unde non necesse est hunc sanum medico et cetera. Alio pastor quia irrationalibus preest. alio rex quia rationalibus principatur. alio vinitor quia vineam inserit homines uberes fructus afferre et similia. quomodo in re plurium intellectus sunt diversorum nominum. et subiacens unum sic terrena negocia in subiacenti unum. secundum varios intellectus plurima sortiuntur. alii gnorantes babilonem dicunt [illegible] terrena negocia que semper confusa sunt. in terris egyptum affligentia chaldeam. quia visui que geruntur in terris stellis consecuntur et ex earum motibus fieri asseverant. Cuius ergo qui putant quod stelle faciant homines luxuriosos. adulteros castos. vel huiusmodi in terra chaldeorum est. Vocatur ergo deus spiritualibus qui in terra chaldeorum sunt. Abraham vero promovens ad meliora ait. Ego sum qui te educo de terra chaldeorum. potens est deus educere nos de terra chaldeorum. et nullum alium credamus vitam nostram dispensare pro qualitatibus motuum.

1596 N° 12

fugientium et resaluatorum
non sufficit fugere de terra babylo
nis. sed resaluari de terra babylo
nis ad annuntiandum in syon
uindictam domino deo nostro ut fu
gientes de terra babylonis ue
niatis ad syon speculatorem ec
clesiam dei ad annuntiandum
in syon .i. ecclesia uindictam a domino
deo nostro. ut uindictam ipsi eius de
nunciate in babylone multis
omni intendenti arcum. Multi
enim in babylone sunt. in ierusalem pau
ci. non enim ait dilexit uos pater
uester. quia multi eratis. uos enim
pauci estis ab omnibus gentibus. an
nuntiate in babylone multis
omni intendenti arcum. ut non sit
ex ea qui saluetur. Dissipate in
terficite omnia. non sit qui saluetur
ex babylonio semine. Iuxta ea que
fecit facite ei. Dum habes inter
priuas cogitationes pietatem et fidei
resistentes. babylonios interfice ha
bes. sed fac uindictam interfice omnes
peccatores terre que intra te est. et omnes ba
bylonios ut possis mundatus
in ierusalem ingredi ciuitatem dei.

ut annuntient
in syon ultionem
domini dei nostri. Ulti
onem templi eius.
annuntiate in
babylone plu
rimis. Omnibus
qui intendunt
arcum. consistite ad
uersus eam per gy
rum et nullus

opus domino ergo uiua
tum in terra chaldeorum.
quia uenit tempus eius. a
perite apothecas eius doc
trinas .s. natiuitatum.
Scrutamini eam quasi ster
luncas et dissipate eam.
qui respuit supputati
ones natalium. quibus intra
tis sermone utitur ad
uersus eas. qui ostendit
falsa esse que mathema
tici dicunt. qui docet inserta
tabilia dei iudicia. nec
ab omnibus posse compre
hendi quis asserit sydera
non esse causas eorum que fi
unt super terram precipue
eorum que carnis accidunt.
preceptum domini est
equitur.

euadat. Reddite ei secundum opus
suum. iuxta omnia que fecit fa
cite ei. quia contra dominum erecta est ad
uersus sanctum israel. Ideo cadent iu

Fortes. — Tenue ducunt. — ad mortem. — non enim arripiunt angustam uiam que ducit ad uitam. — Robusti. — Contra eternam pugna — tes.

uenes eius in plateis eius et omnes uiri bellatores eius

Terrena post iudicium nulla erit ei potestas prechandi. uel nocendi. — Rex ba bilonis. — Visitationis domini.

conticescent in die illa ait dominus. Ecce ego ad te super

Ecce ego ad te .s. te. Sic per hystice p
nuntiat antichristo qui extolli
tur super omne quod dicitur deus uel
colitur eius .i. iniquus omnibus
futuram dampnationem. et
omnes munitiones sapientie secula
ris et concilia malignantium
quibus homines decipiebat futu
ro incendio concremanda et
uniuerse machinationes eius
et arma quibus orbem ecclesiasti
cum impugnabat eterno in
cendio deuorentur. quia non timue
runt calumpniam et capti
uitatem populo dei inferre. unde
sequitur. calumpniam sustinent filii israel et c.

be dicit dominus deus exercituum quia ue
nit dies tuus tempus uisitatio
nis tue. et cadet superbus et corru
et et non erit qui suscitet eum. et suc
cendam ignem in urbibus eius. et de
uorabit omnia in circuitu eius.
Hec dicit dominus exercituum. calumpni
am sustinent filii israel.

Antichristus. — In munitionibus secularis sapientie.

Lengden vid Zollen och Accisen wid Wyborg pro Anno 1596

Re

na. Et quanto possunt studio sanitati restituant babilonem. Rogemus ergo dominum ut det nobis resinam rationabilem de qua dicamus. Est malagma imponere et oleum et alligaturas. Exponentes hi generis multa babilonis ut sanetur et curata desinat esse quod fuerat. hoc est quod ait. Accipe resinam ad correctionem eius si quomodo sanabitur. Ybi scilicet heretici qui naturas quasdam introducentes asserunt esse materiam inseparabilem quod penitus non recipiat salutem. Deus autem nec despicit babilonem. Precepit enim medicis ut accipiant resinam si quomodo sanetur. Quidam ergo eorum accipientes resinam correctionis babilonis fecerunt quod fuerat imperatum. Eam audientes posse recipere sanitatem. Sed quia noluit satisfacientem boni medici et dixerunt. Curavimus babilonem et non est sanata.

Ecclesia que sola pervenit ad dei contemplationem cum angelis.

ponderetum. Quasi non est vicium artis et resine. Sed non vult nobis obedire.

babilonem et non est sanata. Derelinquamus eam. et eamus unusquisque in terram suam. quoniam pervenit usque ad celos iudicium eius. et elevatum est usque ad nubes. Protulit dominus iustitias nostras. Venite et narremus in syon opus domini dei nostri. Acuite sagittas. implete pharetras. Suscitavit dominus spiritum regum medorum. et contra babilonem mens eius est. ut perdat eam quoniam ultio domini est ultio templi sui. Rex medorum contra babilonem a domino suscitatus super muros babilonis levate

Interlinear glosses: et corpus et spiritum. — opera et expensa. — Iustus — invitate desperatam. — regionem — culpa crescit et dampnatio. — terrestre et celeste — contra babilonem. — Vox angelorum vel predicatorum qui videntes plagam babilonis incurabilem hortantur sese. Venite et narremus. — virtutes scilicet et miracula. — pro populo suo. — Quod succenderunt babilonii

passione confusam. Et non est sanata non sciam artis. nec vicium resine criminantur. Sed te quia noluisti eis obedire. Sic medici sub magno medico angeli dei volentes animas nostras a vitiis curare. Quos ipsi repellimus. dum consiliis eorum non acquiescimus. videntes se perdere operam ad invicem dicunt. derelinquimus eam. Id est. Cum tradita est nobis medicina a deo ut animam curemus humanam adiutoria et medicamina adhibuimus contumax est. non vult observare que diximus studium nostrum non sequitur effectus. Habeamus unusquisque terram suam et domesticum et proximum negotium. Cave quando relinquat te medicus vel angelus dei. vel cui credita est cura sermonis ad medicamina salutis. Si enim dereliquerint et dixerint. habeamus unusquisque terram suam quia appropinquavit in celum iudicium eius patet quod abscessio medici condempnatio tua sit. ut irremediabilis nolentisque curari. accidet ergo tibi quod accidet hiis qui desperantur a medicis. et viventes in voluptate morbi ad peiora impinguntur. sepe prudens medicus accedit ad languentem. et quantum arsp[illegible] tunc et industria medicine non cessat. Sed si egritudo tanta sit ut repugnet curationi: aut eger per impatientiam doloris contra faciat que iubentur: relinquit eum desperans medicus ne expiret inter manus eius et mortis videatur reus. ne ergo inter secorum angelorum manus moriamur: relinquunt nos desperantes et dicentes. non est malagma imponere neque oleum neque alligaturam. quia appropinquavit iudicium eius celo elevavit usque ad astra. quia parvum peccatum habet. non usque ad celum et supra iudicium suum effert. pusillum enim et humile est. Cum vero crescit in scelere: crescit et in iudicio [illegible]

quia tantum delinquit ut iudicium eius usque ad celum sublevetur per impietatem suam resistens deo ad superiora ascendit. profert deus iudicium suum ad humiliandum quod exaltatum est.

quia nemo effugiat.
signum. augete custodiam. Levate custodes. preparate insidias. quia cogitavit dominus et fecit quecumque
per prophetas.
locutus est contra habitatores babilonis que
o babilon. — quia per medium eius effluit eufrates. vel propter significat multitudinem populorum.
habitas super aquas multas locuples in thesauris. venit finis tuus
vel precisionis. — firmiter statuit.
pedalis incisionis tue. Iuravit dominus
toto affectu. — quia ad destructionem eius innumere gentes convenerunt.
exercituum per animam suam quia replebo te hominibus quasi
triumphale carmen. — Ab hostibus pro adepta victoria.
brucho. et super te celeuma cantabitur. Qui fecit
filio cooperante spiritu sancto pia patris omnia enim per ipsum facta sunt et cetera.
terram in fortitudine sua. preparavit orbem in sapientia
quia omnia celestia fecit.
sua et prudentia sua. extendit celos. dante deo vocem
celestibus. — predicationis doctrine. — Ad
multiplicantur aque in celo. qui levat nubes ab extremo terre. fulgura in pluviam fecit. et produxit ventos de thesauris suis.
predicationis fatigatione. Adhuc mihi posito.
unde similes possunt pro
clare divitie. — idolorum vel hereticus vel scismaticus.
Stultus factus est omnis homo a
figuris.
scientia confusus est omnis conflator in
priorum dogmatum. — figmenti.
sculptili. quia mendax conflatio eius. quia nec est spiritus in eis. Vana sunt opera et risu digna. In tempore visitationis sue peribunt. Non sicut hec pars
generalis. — Iudicii. — doctrina vel prophetie.
vel apostolica. — Solus immutabilis omnium creator. — ecclesia.
iacob. quia qui fecit omnia ipse est. et israel sceptrum hereditatis eius. dominus exercituum nomen eius. Collidis tu michi vasa
Arma bellica vel bellatores.
belli et ego collidam in te gentes et disperdam in te regna.

Predicatores prophetarum fulgura sunt cum inimicos percutiunt. pluvie: cum devotos a peccatis abluunt. et imbrem salutis infundunt ut in spiritales germinent fructus et in maturam messem coalescant.

Nubes predicatores qui nos a calore futuri iudicii defendunt et imbre eloquii sui cum futura depellunt.

Venti sancti apostoli quorum predicatio percurrit mundum. tamquam ventus celerrimus. de quibus alibi dicitur: Sagittas suas ardentibus effecit. spiritus enim venti. penne propter discursus celeritatem tribuuntur. unde volant super pennas ventorum.

Stultus factus est et cetera. Bene post subversionem babilonis reprehendit fabricatores idolorum contra stultitiam humane mentis faciunt opera vana et risu digna. quia nec spiritus in eis. nec vox nec ulla efficacia. unde nec se nec cultores suos in die visitationis liberare possunt.

quia et si non est talis israel nunc deo cultor licet enim plurimi erraverint; multi tamen in fide permanserunt. et deo liberati sunt.

Demonstrata subversione babilonis redit propheta ad auctorem tanti iudicii. quia non est potestas nisi a deo qui dominatur in regno hominum et cui voluerit dabit illud.

Pasch. moz. plo. aĩa. si peccõz cecitate de q̃ dr̃: sit nox illa solitaria. n̄ laude digna. Sȝ n̄ plorat suo arbitrio s; miserante dn̄o. Unde in psona dn̄i plangens pp̄ha dic. quo se. s. c. n̄ enĩ dn̄s ĩma motus eam solam sedere vidisset. ipsa se minime plorasset. Respexit dn̄s petrum ⁊ fleuit amare ⁊ lacrime eius in maxillis eius. maxima anime 9scia ē. uultus in maxillis formatur. cũ uniuscuiusq; q̃litas in 9scia mõstratur 9scia n̄o nouit pecca sua semp debere ĩ fonte lacrimarum irrigari. unde dd' peccatum meum 9t̃ me ē semp. aliter. n̄ ē qui 9soletur eam. n̄o 9solatore amisso. s. spũ scõ. cum pseruntur ĩ om̃s amici. i. affectus p̄ue dilectionis. fiant ei inimici. cũ in die iudicij s; aplm insurgant cogitationes miseram animam accusantes aut defendentes. ⁊ demones pessimi psuasores q̃ nunc decipiendo blandiuntur.

Sonus iacob. anima. eccl̃ia.
Sonus dei ppls isrl. Aliena aĩa.
Sonus iacob. luce. Sinus. bech. Tercius. mundi ad ĩfelicitate pec.

Plorans plo

catorum cecitate.
Aliena aueta luce.
qz n̄ licet in die.

rauit in nocte.

⁊ lacrime eius

Doctoribus quoz officio cib' aĩe ad minores trahiciur. Platus s.

in maxillis eiu.

9scientijs.

Quartus locus 9questionis p quẽ res turpes ⁊ humiles indigne pacientib; proferuntur. qui hic sepissime frequentatur.

Pasch. hystoz. plorans. plo. ⁊ c. que sit q̃ ploret beth littera ostendit. q̃ interptr̃ domus. que. s. cũ iacob in egiptum ingressa. ⁊ dn̄i clem̃tia ẽgressa. s. illud. Ineccita isrl de egip. ⁊ c. Sȝ rursus exigentib; peccatis in babilonem captiuatur. Unde plorans. plo. in noc. qz in die n̄ datur eis requies. ut saltem suis 9solentur lacrimis. a sero oculos abluant. quos p̄ius ad ĩdola leuabant. ⁊ qz grauis ē ex omnib; amicis eius p̄us blandientib;. n̄ est qui 9soletur eam ⁊ lacrime eius ĩ maxillis eius. ut magis inter hostes 9fundantur ⁊ suis saturentur obprobrijs pp̄ ĩdolatriam. enĩ ppls ĩ captiuitate ductus dure ab hostib; affligebatur. Sȝ sub tyto ⁊ uespasiano durius q̃m diu pacia dei sustinuit. Sȝ ĩpenitens iram sibi in die furoris thesaurizauit.

huius uite. qz licet sit ad gl'am p̄destinata. u'satur tñ inter caligines ignorantie ⁊ cecitatis ĩ discrimina. plorat foris que tolerat. plorat intus cecitatis sue erumpnas. Sȝ plorans plorat. qz prius intus 9pungitur. ⁊ sic exterius ⁊ prius lacrimis baptizatur que de cordis fonte p ducuntur. quaz ubertate insinuans pp̄ha ait. plorans plo. hoc modo n̄ minus exterior q̃m interior ho' reformandus abluitur. Unde seq̃r. lacrime eius in maxillis eius. qui sciunt sua ⁊ aliena delicta plangere. n̄ tegere. de quib; in canticis dr̃. Gene tue sicut fragmen mali punici. absq; eo q̃d' intrinsecus latet. Iulhys enim ecc̃e pulchritudo ostendit. ⁊ ipsoz p̄dicatione in corp' ecc̃e trahicimur. q̃ sic plus ceteris in corpe x̄ laborant. plus gemunt ⁊ plorant eos quos uidet in nocte delictoz u'sari ⁊ i cecitate erroris. plorat ecc̃a in nocte qz peccõz suoz tenebras n̄ ignorat. lacrimas ĩ maxillis portat. quib; pulchritudinẽ suam ĩ cotidie renouat. p desit enim maria marthe laboranti. dn̄i plorans plorat secus pedes domini. plorat sponsa a 9plexu sponsi remota in ualle. i. in nocte ignorantie huius. plorans ĩ plorat pro patrie. s. celestis desiderio. ⁊ pro peccatis suis ⁊ alioz in hoc sc̃lo. plorat in hijs q̃ mortui sunt mundo. plorat ĩ uirginib; ĩ uiduis. in omnib; qui se p̄egrinos ⁊ hospites 9fitentur super terram. n̄ est q̃ 9soletur. e. ex

.o. c. e. Scĩs uidelicet ul' angelis. nisi recipiat 9solatione sps. s. Unde om̃s amici. e. spre. e. qz deus spreuit eam ⁊ facti st̃ ei inimici. cui deus inimicus. aciuis equitate n̄ possunt discordare.

dum est in nocte.
Scĩs.

Non est qui 9soletur eam ex

ul' angelis ul' affectib; priuatis.
pphis sacdotib; regib;. Tẽp' bla-

omnib; caris ei.

dientibus.

omnes

Om̃s amici ei. ⁊ c. ⁊ c. locus p quẽ cũ indignatione 9querimur. cum ab hijs a quib; minime

Non est q̃ 9soletur. e. hoc p̄pe ad ultimam captiuitatẽ p tiz. nam ex tunc. nec principes nec sacerdotes h̃uerunt. ĩ babilone autem consolatores habuerunt danielẽ. ezechielem. ⁊ alios multos.

Spreuerunt. Si lr' eccā ñ nunc q̄m pro peccīs ſuiſ affligitur 7 ɔtēpni tur tam ab iudeoꝛ ꝗm ab ex toribus inimicis.

Migrauit iudas decim̄ locuſ p quem inopia. 7 infirmitas ſolli citudo demonſtrat.

Paſch. hyſtorice. Migrauit iudā. p multitudine peccoꝛ. ſ. captiuatā eſt. ñ ſolum uſqꝫ i babilone. ſz unde tanq̄m fugitiui ſerui ꝑ afflicti one ſeruitutiſ ad aliaſ genteſ migrauerunt. ſz nec ibi requiem i uenerunt. unde ſequitur. omſ p ſecutoreſ eius. ap. e. int. an. q. ſ. fu gitiuoſ pſequebantur. 7 ante an guſtiatoſ affixerunt crudeliuſ. Iuxte eum qui leue iugum dn̄i fu gerant. dura afflictione p̄muni tur. 7 qui libertatē in xp̄o p̄miſſā

Gentes que eis amicicia ɔiuncte.

Demi 7 cari.

vel angeli.

Diuina deus ſpreuit.

Amici eius ſpreuerunt eam.

Dum ſubtrahūt ei auxiliū. q. buſ quibꝫ deus offenſus eſt.

7 facti ſunt ei inimici.

Gimel. plenitudo.

Migrauit iudas

Plenitudine eim̄ delictoꝛ ſuoꝛ migrauit iudas in cap tiuitatem q̄ ſibi accumula do peccā puocauit dei ultio nem. aliꝰ eim̄ ſibi gentem dilectam 7 glioſam ñ trade ret deus in captiuitatis ig nominiam qui ſe ñ diuin a moꝛreoſ poſſe tradē dicit. q2 ñ dum eſt ɔpleta peccā amoꝛ reorum.

Quem at male tētam.

Paſch. Alleg. Migra uit iudas. i. eccā x libta te amiſſa ſe ſe i ſeruitu tem gentium 7 in afflic tione uicioꝛ migrat. 7 nullam inuenit requi em. ſz de loco i locum fu giens a pſecutoribꝫ de phenſa grauioꝛ affligit angustia ſepe eim̄ hyſto rialiter ſic captiuatur. 7 affligitur ierlm̄ uſq. 7 inter hoſteſ uagat. captiua. ſic hyſtoꝛia alr p figurabat ierlm̄ tre na.

uilipendebant afflictione ſeruitutis nimio laborabant. Migrauit iudas de aliſ hoſtibꝫ ad alioſ crudelitatē dn̄oꝛ fugiens. ſic capta fratricida. uagi ꝑ fugi hītabant iudei inter gentes. nullam requiem inuenientes ɔfuſionis ſue ignominiam circūferentes q2 xp̄m fr̄em ſuū occidē ñ timu erunt.

Mor. Migrauit iudas. aīa. ſ. q dn̄i debet laudare l' ſe accuſan do peccā aperire afflicta uicioꝝ ſeruitute de uicijs migrat ad ui cia. nec inuenit requiem. unde apls. uideo aliam legem in me bris meis repugnantē legi. mē mee euadendi autē nulla uia eſt. niſi q̄m ipe demonſtrat gr̄a dei p ihm xp̄m. Sz miſera aīa a pſecutoribꝫ ſuis inter anguſti as pugnantium more tandē feſ ſa deprehenditur. unde. ve pgna tibꝫ 7 nutrientibꝫ in die illa.

q2 fugit iugum ſuaue dn̄i 7 onus eius leue.

ꝑ afflictionem

7 multitudinem ſeruitutis

Gentiles l' uicia l' demones.

alias.

ſic.

habitauit inter gentes nec i

uicijs iſtantibꝫ l' demonibꝫ.

chaldei 7 romani.

donum quos fugiebant ɔprehenderent.

uenit requiem. omnes pſe

eos crudeliter.

ſequentes

quaſi fugitiuam.

fuga 7 afflictione anguſti ataui.

cutores eius apphenderunt eā

peccorum.

afflictionum.

Interpt̄ tabular. celeſti.

Deleth.

delicatores.

inter anguſtias. Vie ſyon

Deleth interpr̄. tabular. de ipu tribilibꝫ eim̄ tabulis cedrinis. ſ. 7 cethim ɔſtructa erat domꝰ dei.

Vie ſyon. Octauus locus p quē dr̄ factum qd' ñ oportuit. ñ factum qd' oportuit.

Paſch. hyſtoꝛ. Vie ſyon p̄miſſo genere tranſit ad ſinglar ſpēs pſo nar. ut dum genus p ſpēs diui ditur. 7 ſpecies p genus reſtituē

Tabular. Quadrata intro ducitur ſpēs x anagogen. hāꝝ officio domus dn̄i ɔne xa quadrato culmine con ſurgit. ſ. uijs. portis. ſacer dotibus. uirginibus.

Mor. Vie ſyon. uirtutes. ſ. ad ſupnam ierlm̄ ducentes ad ſollempnitatē aīe cui ſpō ſus ablatus eſt. cum aīa de

All. Vie ſyon. Quo ciens eccā pro peccīs ſuis. intus foris ue repletur furoris dn̄i amaritudi ne. merito lugent uie. porte iacent deſtructe. gemunt ſacerdotes. ſ. qualide ſūt uirgines. ut totius tabulatura domus q̄ternario nūo. deſignata ɔcuſſa ut